
Анархията в ежедневието

Безплатна версия

Автор: Стефан Молиню (Stefan Molyneux),
април 2008г.

Превел на български: Георги Георгиев

Коректор на превода: Весела Гавраилова

Моля, чувствайте се свободни да
разпространявате тази книга както
прецените, само не променяйте
съдържанието ѝ.

От същия автор: „Наръчник за владеење на хора: ръководство за новите данъчни фермери”, „Срещу боговете? Кратък гид за атеизма и агностицизма”, „За истината: тиранията на илюзията”, „Универсално предпочитано поведение: рационално доказване на светската етика”, „Взаимоотношения в реално време: логиката на любовта”, „Как да (не) постигнем свободата си”, „Практическа анархия: свободата на бъдещето”, „Богът на атеистите” (роман).

Повечето от книгите са достъпни безплатно в различни формати на адрес:

<https://freedomainradio.com/free/>

Посвещавам книгата на обичната ми жена Кристина, която ме е научила на всичко, което е истинско и ми показва всичко, което е възможно...

Бих искал да благодаря на слушателите на Freedomain Radio, чиято страст, щедрост и активно участие направи тази книга и всички мои бъдещи книги възможни. Благодаря ви за всичко това.

Благодарности за моите страхотни рецензенти и редактори: потребителите със статус „Philosopher Kings” във Freedomain Radio.

Всички грешки, които намерите, са, разбира се, моя отговорност.

Freedomain Radio е най-популярния подкаст за философия онлайн и е финалист в Топ 10 на Podcast Awards 2007.

Моля, посетете Freedomain Radio на www.freedomainradio.com за още безплатни подкасти, видео клипове, както и процъфтяващ форум.

Съдържание

Въведение	4
Анархията в ежедневието	7
Колебание и тесногърдие	9
Анархизмът и историята	11
<i>Анархията и колебанието</i>	13
Политиката и личният интерес	13
<i>Личен интерес и експлоатиране</i>	14
<i>Бароните-разбойници</i>	15
Анархията и политическите лидери	18
Анархията и „Проблемът на общата собственост“	20
Анархията и демокрацията	25
Анархията и насилието	28
Анархията и войната	29
Анархия и защита	34
Анархия и морал	37
Анархия и образование	38
Анархия и реформи	40
Анархията и изключенията	42
Анархизмът и политическите реалности	45
Социалните предизвикателства и анархизма	51
<i>Анархизмът и академичните среди</i>	52
<i>Академичните среди и доброволността</i>	57
<i>Анархията и социализирането</i>	60
Анархизмът и последователността	64
Послеслов	65

АНАРХИЯТА В ЕЖЕДНЕВИЕТО

ВЪВЕДЕНИЕ

Трудно е да се каже дали една дума може да бъде реабилитирана и дали изобщо си струва да се опитва.

Думите са оръжия и могат да бъдат използвани както всеки инструмент – и за добро и за лошо. Всички сме запознати с клишираната употреба на думи като „терористи“ вместо „борци за свобода“. Един атеист може да бъде наречен „невярващ“, а религиозният човек може да бъде наречен „суеверен“. Човек с твърди убеждения и ценности може да бъде наречен „екстремист“. Човек на умереността – „страхлив“. Човек със свободен дух може да бъде наречен материалист или хедонист. На предпазливия интроверт може да му бъде сложен етикета „сноб“.

Думите са също така оръжия на осъждането – основно на моралното осъждане. Можем да кажем, че човек ще бъде „освободен“ от греха си, ако приеме Исус. Можем също така да кажем, че ще бъде „освободен“ от ирационалността си, ако не го направи. Патриотът ще каже, че войникът „служи“ на страната си. Други ще го порицаят за сляпото му подчинение. Действия, считани за убийство в мирно време се възхваляват като „благородни“ и „героични“ по време на война и т.н.

Някои думи никога не могат да бъдат реабилитирани – и не би трябвало. Нацист, зло, инцест, малтретиране, изнасилване, убийство – това са думи, които описват най-тъмните импулси на човешката душа и значението им никога не може да бъде обърнато към добро. Едмънд може да казва в Крал Лир: „Зло, бъди моето добро!“, но ние знаем, че това не е противоречие. Той просто казва „това, което другите наричат зло – моят личен интерес – е добро за мен“.

Думата „анархия“ може и да е спасяема: всеки опит да се намери добър смисъл в нея може да е напълно безплоден, а дори и по-лошо, да е философския еквивалент на клишираните сцени в болничните драми, в които хирургът просто отказва да спре опитите си да спаси очевидно мъртвия вече пациент.

Може би с тази малка книжка действам като глупак. Може би думата „анархия“ е опорочена и малтретирана прекалено много през своята дълга история. Може би е хвърлена в ямата на неоспоримите човешки грехове и е престояла твърде дълго там, за да може да я изтърсим и изчистим от злините, които се твърди, че я съпътстват.

Какви образи изплуват в съзнанието ви, когато чуете думата „анархия“? Много вероятно е тя да извиква образи на луди бунтове, на беззаконие и насилие – пост-апокалиптична сцена без правила, където силните и злите доминират слабите и разумните. Или може би я разглеждате като щура политическа идеология – тънко идеологическо покритие за грозни и ужасни страсти и

желания за убийства, където мустакати мъже с оцъкдени очи, гъста коса и тежък акцент хвърлят бомби под каретите на монарси, махащи бавно с ръка. Или може би гледате на „анархия“ от философска основа: като сърдито и гневно мърморене на студенти от горния курс, които са прекалили с кофеина; нихилистично предаване пред всичко, което е изкусително и зло в човешката природа – хвърляне от скалата на самоконтрола и див скок в лудата магия на момента, без правила, без планове, без бъдеще...

Ако синът ви в тийнейджърска възраст дойде при вас някой слънчев следобед и ви каже, че е станал анархист, вероятно ще почувствате силен подтик да претърсите чантата му за черна боя за коса, пресни обеци на носа, лош грим и мръсни игли. Неговото заявление вероятно ще отвори една определена яма под сърцето ви, където се опасявате, че ще падне и остане завинаги. Тежките срички на думите „лечение“, „лекарства“, „тренировъчен лагер“ и „интензивна терапия“ вероятно ще придружават тупкането на ускорения ви пулс.

Всичко това, разбира се, може и да е вярно – може и да натискам гръдния кош на потрошен пациент, който отдавна трябва да е в моргата, но някои... може да се каже проникновения или може би корелации продължават силно да ме тревожат и не мога да се отърся от страха, че не анархията лежи на масата, а самата истина.

Ще се опитам в параграф или два да кажа какво ме тревожи толкова силно за вероятната несправедливост, извършена чрез хвърлянето на думата „анархия“ в ямата на злото. Ако не съм ви убедил до края на следващата страница, че се случва голяма несправедливост, тогава вероятно ще трябва да продължа със задачата на възкресението с други хора, тъй като не си помислям и за секунда, че някога ще ви убедя да кажете „добро“ на нещо, което считате за зло.

А и не бих искал.

Ето и реалното значение на думата „анархия“ (от речника на Оксфорд):

1. Липса на управление; състояние на беззаконие, поради липсата или неефективността на върховната сила; политически безредици.
2. Теоретична социална организация, при която няма управляващ човек или група от хора, а всеки човек има абсолютна свобода (без намек за безредие).

Виждаме, че думата „анархия“ има две основни значения: както липса на управление и на социален ред, така и липса на управление, но без намек за безредие.

Без управление...

Какво значи това на практика?

Е, очевидно има два типа лидери на този свят – тези, които водят чрез стимули и тези, които водят чрез сила. Тези, които водят чрез стимули ще ви предложат заплата, за да идвате и работите за тях; тези, които водят чрез сила ще ви хвърлят в затвора, ако не вземете оръжието и не се биете за тях.

Тези, които водят чрез стимули, ще се опитат да ви убедят да изпратите доброволно децата си в техните училища чрез поддържането на разумни цени, стимулиращи учебни часове и показвайки доказан и обективен успех.

Тези, които водят чрез сила, просто ще ви кажат, че ако не плащате данък сгради, за да издържате училищата им, ще бъдете хвърлени в затвора (има се предвид системата в САЩ, където училищата в даден квартал се издържат от постъпленията от данък сгради от същия квартал, бел. прев.).

Очевидно, това е разликата между доброволните отношения и насилието.

Думата „анархия“ не означава „без правила“. Не означава „убивай за удоволствие“. Не означава „без организация“.

Тя просто означава „без политически лидери“.

Разбира се, разликата между политиката и всяка друга сфера на живота е, че в политиката, ако не се подчинявате на правителството, ви хвърлят в затвора. Ако се опитате да се защитите срещу хората, които ще дойдат да ви вкарат в затвора, ще ви застрелят.

И така – какво всъщност значи думата „анархия“?

Тя означава просто начин на взаимодействие с другите, без заплахата от насилие, ако не се подчинят.

Тя означава просто „без политическо насилие“.

Разликата между тази дума и думи като „убийство“ и „изнасилване“ е, че не бъркаме убийството и изнасилването с техните противоположни действия и не смятаме резултата за нормален, морален и здравословен. Ако удушим човек сутринта и следобед помогнем на стара жена да пресече пътя не наричаме себе си „добри“.

Нещата, които разглеждаме като истински злини в никакъв случай не се считат за съществена и необходима част от живота на добрия човек. Обвиненият в убийство не бива пуснат на улицата само заради това, че през целия си живот, с изключение на дадени пет секунди той *не* е убивал никого.

Когато става въпрос за този тип злини, само едно преминаване на границата променя моралния характер на цял един живот. Никога няма да можете да погледнете на ваш приятел, осъден за изнасилване, по същия начин както преди.

В случая с думата „анархия“ – тя изобщо не се вписва в *тази* категория на „зло“.

Когато мислим за общество без политическо насилие – без правителства, тези призраци на хаоса и бруталностите винаги се надигат в нас, незабавно и, изглежда, без изключение.

Ако се замислим дори само за секунда, ще осъзнаем, че *живеем огромната част от реалния си живот в пълна и тотална анархия и че наричаме тази анархия „морално добро“*.

АНАРХИЯТА В ЕЖЕДНЕВИЕТО

Да вземем за пример срещите, женитбата и семейството.

Във всяко относително свободно общество тези дейности не попадат в сферата на политическата принуда. Няма правителствена агенция, която да избира за кого да се ожените и с кого да имате деца, нито има служба, която да ви вкара в затвора, ако не изпълнявате техните нареждания. Доброволност, стимули, взаимна изгода, дори можем да кажем и реклама – всички тези неща движат свободния пазар на любовта, секса и брака.

Какво да кажем за вашата кариера? Дали сте получили обаждане от правителствен служител при завършването на гимназията, който ви е информирал, че трябва да станете доктор, адвокат, работник във фабрика, сервитьор, актьор, програмист или философ? Разбира се, че не. Оставени сте да изберете типа кариера, която най-добре подхожда на вашите интереси, способности и инициативност.

Какво е положението с вашите големи финансови решения? Дали всеки месец у вас идва правителствен чиновник, който ви казва точно колко да спестявате, колко трябва да похарчите и дали може да си позволите нов диван или стара картина? Трябва ли да искате разрешение от правителството, за да си купите нова кола, къща, телевизор или четка за зъби?

Не. При всички описани по-горе сфери – любов, брак, семейство, кариера, финанси, ние вземаме най-важните си решения без никаква директна политическа принуда.

Ако анархията е толкова всеобхващащо, универсално зло, тогава защо по подразбиране искаме независимост, за да постигнем свобода в ежедневието си живот?

Ако правителството ви каже, че от утре нататък вече то ще избира къде ще живеете, как ще изкарвате парите си и за кого ще се ожените/омъжите – дали ще паднете на колени да благодарите на небесата, че сте спасени от тази ужасна *анархия* – анархията да взимате своите собствени решения в отсъствието на политическа принуда?

Разбира се, че не, дори напротив – ще бъдете ужасени и ще се противопоставите на подобно диктаторство с цялата си сила.

Точно това имам предвид, когато казвам, че считаме анархията едновременно за тотално зло и в същото време за тотално добро. Едновременно се страхуваме от нея, мразим я, но и я считаме за необходимост и за добродетел.

Ако ви кажат, че утре ще се събудите и няма да има повече правителство, без съмнение ще изпитате чувства от спектъра на страха.

Ако утре ви кажат, че ще трябва да кандидатствате за разрешително от правителството, за да имате деца, без съмнение ще се страхувате от диктатура и ще тъгувате за дните на „анархия“, когато сте могли да взимате подобни решения без политическо насилие.

Ето как виждаме, че ние, хората сме дълбоко, почти жестоко разкъсани по отношение на „анархията“. Отчаяно я желаем в личния си живот и точно толкова отчаяно се страхуваме от нея в политически план.

Казано с други думи – обичаме анархията, в която живеем и въпреки това мразим анархията, която си представяме.

Още един аргумент, преди да решите дали за пациента ми има шанс или напротив.

Достатъчно добре установено е, че за тоталитарните диктатури е характерно почти тоталното отсъствие на правила. Когато арестуват Солженицин, той няма никаква идея в какво го обвиняват и когато му дават 10-годишна присъда няма апелативен съд или други правни процедури за обжалване. Разсърдил е някого с власт и просто е пратен в Гулаг!

Когато анализираме страните, където правителствената сила е най-голяма, виждаме ситуации на изключителна нестабилност и подчертано отсъствие на обективни правила и стандарти. Незначителните в световен мащаб диктатури в страните от третия свят са региони с произвол и насилие, управлявани от банди социопати.

По-близо до нас е примерът с училищата в централните градски райони, управлявани от правителството: опасани с детектори за метал, с ужасно насилие, бруталност, сексуални посегателства и побойници (отнася се за САЩ, бел. прев.). Околните квартали също са под тесния контрол на правителството, което управлява социалните програми, социалното настаняване, пътищата, полицията, градския транспорт, болниците, канализацията, водоснабдяването и почти всичко останало. Този тип квартали са преминали границата на демократичния социализъм и всъщност се намират по-близо до диктаторския комунизъм.

Разглеждайки тези централни части на градовете, можем да разберем, че голяма част от присъщото им насилие е резултат от търговията с наркотици, която пък е пряк резултат от правителствената забрана върху производството и продажбата на определен вид вещества. Има изчисления, че ако наркозависимите биват лекувани, вместо да се арестуват, криминалните прояви биха намалели с 80%.

И при тази концентрация на политическата мощ отново виждаме насилие, хаос, стрелби, изнасилвания и отчаяние и nihilизъм – всичко, за което се обвинява анархизма.

Какво да кажем за затворите, където политическата власт със сигурност е в своя пик? Затворите кипят от изнасилвания, убийства, намущвания и нападения – да не говорим за наркотичните зависимости. Пазачи-садисти бият затворници-садисти в такава степен, че в даден момент единствената разликата между тях изглежда е в облеклото. Тук имаме „общество“, което изглежда като пародия на „анархия“ – nihilистична и грозна вселена, която обикновено се описва с думата

„анархия”, която всъщност е резултат от максимално прилагане на политическа сила, т.е. точно обратното на анархията.

Със сигурност може да се каже, че да, вероятно *прекалената* политическа власт води до анархия, но и че *недостигът* на политическа власт също води до анархия! Може би „редът” е някакъв вид Аристотелова среда (Златна среда, бел. прев.), която лежи някъде между хаоса на тоталното отсъствие на политическа принуда и хаоса от прекалената политическа принуда.

Само че, ние тотално отричаме този подход в останалите сфери на живота, дискутирани по-горе – любов, брак, финанси, кариера и др. Разбираме, че *каквото и да е* навлизане на политическата принуда в тези сфери би довело до тотален провал на нашите свободи. Не казваме по отношение на брака: „Е, не бихме искали правителството да избира половинката на *всеки* – но и не бихме искали правителството да няма *никаква* роля в избора на партньорите на хората! Правилната доза правителствена принуда лежи някъде по средата.”

Не. Ние изрично и непреклонно отричаме всякакво навлизане на политическата принуда в подобни лични аспекти на нашия живот.

Ето защо още веднъж трябва да разпознаем елементарния парадокс – ние отчаяно имаме нужда и желаем *реалността* на анархията в нашия личен живот, и в същото време отчаяно се страхуваме и мразим *идеята* за анархия в нашата политическа среда.

Обичаме анархията, в която живеем. Страхуваме се от анархията, която си представяме – анархията, от която сме *научени* да се страхуваме.

Ако не можем да дискутираме реалността на нашето раздвоение по отношение на този тип доброволност в отношенията, ще останем като цяло спрели на едно място като вид. Като всеки човек, който се опитва да скрие раздвоението си, ще прекараме живота си в колебаещо се избягване на темата за сметка на нашето настояще и за сметка на бъдещето на децата ни.

Ето защо не мога да оставя този пациент да умре. Все още усещам пулс, при това силен!

КОЛЕБАНИЕ И ТЕСНОГРЪДИЕ

Банално и, смятам, вярно е твърдението, че простият ум вижда всичко в черно и бяло. Мъдростта, от друга страна, включва готовността да страдаш от съмненията и сложностите на колебанието.

Песимистичният човек с предразсъдъци спрямо хора с тъмен цвят на кожата казва, че всички черни са предатели; оптимистичният казва, че всички черни са жертви. Женомразецът казва, че всички жени са покварени; феминистът често казва, че всички жени са светици.

Изследването на сложността и противоречията на живота с отворен и справедлив ум – без наслаждане на предразсъдъци или твърде бързо отсъждане, както и без да се въздържа от отсъждане когато имаме достатъчно доказателства е знакът на учения, философа – на рационалния ум.

Фундаменталистите сред нас приписват всички мистерии на „волята на Бог“, което не дава никакви отговори, тъй като след като помислим „волята на Бог“ се оказва просто поредната мистерия. Това е все едно да кажем, че изгубените ми ключове са „на място, където моите ключове не са изгубени“. Това не добавя нищо към уравнението, то е просто тавтология, повторение. Мистерия е равна на мистерия. Всеки с повече от няколко мозъчни клетки просто завърта учудено очи при подобни твърдения.

От друга страна, незрялостта в това да се прибързва с приемането на безполезни заключения е равна само на мъглата на повърхностния и уплашен постмодерен релативизъм, където никое заключение не е оправдано, освен това твърдение, и където всичко е изследване, обикновено с вързани очи и без компас. Няма крайна точка, няма пътеводни табели, няма усещане за прогрес, няма надграждане към по-висока цел – то е една безкрайна дисекция на културни трупове дори без дефиниция за здраве или цел, което поради това много прилича на фетишистки садизъм.

Простата истина е, че някои черни хора са добри, други са лоши, а повече са смес, както и всички останали хора. Някои жени са неверни, други са светици. Цветът на кожата или полът са напълно безполезни мерни единици, когато става въпрос за оценка на нечий морал. Това е все едно да се опитате да ползвате iPod, за да определите накъде е север. Фразата „сексуално проникване“ не ни казва дали акта става със съгласие или не – да се каже, че сексуалното проникване винаги е зло е също толкова безполезно, колкото да се каже, че винаги е добро.

Точно по същия начин един тип анархизъм е добър (най-вече този, който ценим толкова много в личния си живот) и друг тип анархизъм е лош (най-вече страховете ни от хаос, изпълнен с насилие, хвърляне на бомби и големи мустаци). Като дума, обаче, „анархизъм“ не ни помага да оценим тези ситуации. Прилагането на глупаво черно-бяло мислене към сложни и неясни ситуации е просто друг тип тесногърдие.

Да се твърди, че „анархизъм“ е едновременно тотално политическо зло и най-голямото съкровище в нашия личен живот е противоречие, което си струва да се изследва, ако искаме да постигнем някаква мъдрост по отношение на съществените въпроси за истината, добродетелта и моралните предизвикателства пред социалната организация.

АНАРХИЗМЪТ И ИСТОРИЯТА

Клишираната представа за типичния анархист се появява малко преди Първата световна война, което, ако се замислите, е много интересно. Стереотипният анархист е обрисуван като трескав, провалил се човек, който използва своята политическа идеология като правдиво прикритие на жажда си за насилие. Той твърди, че желае освобождението на света от тирания, докато на практика всичко, което иска да прави е да троши кокали и да отнема животи.

Обикновено гледаме на този анархист като на вид терорист, който се определя като човек, посветен на употребата на насилие за постигане на политически цели. Ние поставяме и двата типа в същата категория, в която поставяме и тези, които организират военни преврати срещу съществуващи правителства.

Само че, ако разбием тези представи до техните съставни части, изглежда почти невъзможно да измислим определение за тероризъм, което не включва и политическите лидери, или поне политическия процес.

Актът на война сам по себе си е опит да се постигнат политически цели чрез употреба на насилие – анексиране на собственост, овладяване на нови данъкоплатци или събаряне на чуждо правителство. Той винаги изисква правителство, което иска и има възможност да увеличи употребата на насилие срещу собствените си граждани чрез увеличаване на данъчната тежест и/или наборна военна служба. Дори защитата на държава от нападение в крайна сметка изисква увеличение на употребата на сила срещу местните граждани.

И в крайна сметка как можем да отделим тези извън политическия процес, които използват насилие, за да постигнат целите си от тези в рамките на политическия процес, които използват насилие, за да постигнат целите си? Това остава, меко казано, трудна задача.

Удивителното в митологията за „злите анархисти“, а това е митология, е, че дори да приемем този стереотип, огромната разлика в броя трупове на сметката на анархистите и техните врагове остава удивително изкривена в представите ни.

Анархистите в периода преди Първата световна война са убили, вероятно, не повече от дузина души, като почти всички са глави на държави или техни представители.

От друга страна, държавните глави и техните представители са причинили смъртта на над *10 милиона души* само през Първата световна война.

Ако ценим човешкия живот, както всеки разумен и морален човек би трябвало да прави, то тогава да се страхуваме от анархистите, вместо от политическите лидери е като да се страхуваме от внезапно самозапалване вместо от сърдечна болест. В категорията „причиняващи смърт“, един единствен правителствен лидер надминава хиляди пъти всички анархисти, взети заедно.

Това изненадваща перспектива ли е за вас? Е, това се случва, когато погледнете към фактите, вместо да слушате историята на победителите.

Друг пример би бил обективното разглеждане на убийствата и насилието в Америка през 19-ти век. Типичната история за „Дивия Запад“ е, че това е била земя, населена с крадци, бандити и убийци, където само „тънка синя линия“ от самотни местни шерифи стояла между безпомощните граждани и безкрайните хищнически набези на смугли и небръснати злодеи.

Обаче, ако погледнем към фактите и сравним спадащите нива на убийства през 19-ти век спрямо 600-те хиляди убийства, извършени от Гражданската война, водена от правителствата, виждаме, че шерифите не са се вълнували толкова от защитата на безпомощните граждани, колкото от това да поднасят техните пари, животи и деца на държавата чрез брутално налагане на данъчна и наборна робия.

Разглеждайки една институция като робството, виждаме, че тя оцелява, крепейки се на две основни подпори – покровителствена и всяваща страх митология и прехвърлянето на цената за поддържането му на другите.

Какви оправдания са били използвани, например, за поробването на черните? „Теглото на белия човек“ (да се грижи за черните като за изоставени деца, бел. прев.) или нуждата да се „християнизират“ и цивилизоват тези диви езичници – това е снизхождението – и също, тъй като ако се освободят робите, плантациите ще загинат на момента, белите жени ще бъдат брутално изнасилвани и всички безкрайни мъчения на насилието и разрушението ще налегат обществото – това е пък митологията за всяване на страх!

Робството като институция нямаше как да оцелее икономически, ако собствениците на роби трябваше да плащат реалната цена за това да притежават роби. Прехвърлянето на цената за хващането, затварянето и връщането на избягали роби върху данъкоплатеца е единственият начин робството да остане доходоносно. Разбира се, необходимостта от използването на политическа принуда, за да се направи робството доходоносно създава голямо търсене за митологически „прикрития“ или идеологически отвлечения на вниманието от насилието в сърцето на институцията на робството. Насилието винаги изисква интелектуализиране и това е причината правителствата винаги да искат да спонсорират висшето образование и да субсидират интелектуалците. Ще се върнем на тази тема по-късно.

Дори и извън войните, само през 20-ти век над 270 милиона души са убити от своите правителства. Сравнено с няколкото дузини убийства, извършени от анархисти е трудно да се види как фантазията за „злия анархист“ е възможно да продължи да съществува след сравнението на малката купчина тела до виртуалния Еверест на смъртта, натрупан от правителствата само през 20-ти век.

Ако се притесняваме от насилие, убийства, кражби и изнасилвания, със сигурност трябва да се съсредоточим върху тези, които извършват най-големите злини – политическите лидери, вместо върху тези, които им се противопоставят, дори и по погрешен начин. Ако приемем, че

политическите лидери убиват човечеството в стотици милиони, тогава вероятно можем дори да проявим малко симпатия към тези „зли анархисти“, точно както бихме я проявили към човек, застрелял развилнял се убиец.

АНАРХИЯТА И КОЛЕБАНИЕТО

Истината, както заявих по-горе, е, че очевидно имаме отношение едновременно на любов и омраза спрямо анархията. Копнеем за нея и се страхуваме от нея, почти по равно.

Обичаме личната анархия и се страхуваме от политическата анархия. Отчаяно се съпротивляваме на всяко посегателство или ограничение на нашата лична анархия и се страхуваме, подиграваме и атакуваме всяко предположение, че политическата анархия може да има какво да ни даде.

Но как е възможно анархията да е едновременно най-голямото добро и най-голямото зло? Със сигурност това би направило за смях разума, добродетелността и най-елементарната здрава преценка.

Сега ще разгледаме един начин да разнищим това противоречие.

ПОЛИТИКАТА И ЛИЧНИЯТ ИНТЕРЕС

Истината често е първата жертва на личния интерес. В сферата на рекламата това се вижда ясно – компанията, която продава крем против стареене, използва страха и несигурността, за да създаде търсене за продукта си. Тя казва: „Вашата красота се измерва от еластичността на кожата ви, не от добротелността на душата ви“ и „Никой няма да ви намери привлекателни, ако не изглеждате млади!“.

Това е доста повърхностно използване на несигурността. Ясно е, че това, което се продава *реално* е определение за „красота“, а то не изисква предизвикателната задача да се постигне и поддържа добродетелен живот. В краткосрочен план всичко е много по-лесно. В крайна сметка, да се намажете със силно надценен крем по лицето е много по-лесно от това да се спуснете по пътя на истинската мъдрост и почтеност.

Виждаме, че личният интерес и на рекламирация *и на потребителя* биват задоволени при размяната за сметка на истината. Всички знаем, че ще остареем и ще погрознеем и също, че тази съдба не ни лишава от любов, и че можем да получаваме и даваме *повече* любов в старостта си, отколкото в младостта си, стига да живеем добродетелно, със съпричастност и щедрост.

Обаче във философията има много по-малко пари, отколкото има в суетата – което е друг начин да се каже, че хората ще платят добри пари, за да избегнат изискванията на добродетелността и така взаимното използване на плиткото избягване на проблемите е основополагащия камък на всяка модерна икономика.

По същия начин, казвайки, че „анархизмът“ е просто лош, лош, лош, ние се опитваме да избегнем тревожността и колебанието, които чувстваме в действителност относно това, което обичаме и от което се страхуваме едновременно. Нашето образование и политическите ни лидери ни „продават“ облекчение от колебанието и неприятното себеизследване – неизбежно за сметка на истината и поне до момента, ние сме доста нетърпеливи потребители.

ЛИЧЕН ИНТЕРЕС И ЕКСПЛОАТИРАНЕ

Изпълнителните директори на големите компании получават огромни заплати за своите услуги. Нека си представим ситуация, при която малък брой нови компании растат, въпреки, че нямат висш мениджмънт и освен това, изглежда правят над средните печалби.

В този случай, когато бизнес лидерите бъдат разкрити като потенциално анти-продуктивни за печалбата, или поне – несвързани с печалбата, е лесно да се види, че личният интерес на бизнес лидерите е застрашен веднага и вероятно за дълъг период от време.

Освен това, замислете се и за другите групи от хора, чиито интереси ще бъдат засегнати при такова развитие на нещата. Бизнес училищата ще изпитат остър глад за студенти; адвокатите, счетоводителите и декораторите, които обслужват тези бизнес лидери ще усетят спад в търсенето на услугите си; частните училища, които отглеждат децата на богатите ще бъдат засегнати тежко, поне за известно време. Елитните списания, бизнес конференции, конвенции, коучинг консултанти, шивачи и други типове хора, меко казано, ще усетят болезнено този преход.

Лесно можем да си представим как първите няколко компании, които увеличат своите печалби след като се разделят с висшия си мениджмънт, ще бъдат заклеямени и останалите мениджъри в подобни компании ще им се присмиват. Тези компании ще бъдат обвинени, че подправят счетоводните отчети, че са просто статистическа аномалия, че имат тайни мениджъри, че произвеждат лоши продукти, че в действителност продават под маржа и т.н.

Техният неизбежен лош край ще бъде предсказван от повечето, ако не и от всички заинтересовани от това наблюдатели. Директорите на съществуващите компании ще избягват да правят бизнес с тях и вероятно ще комбинират покровително „великодушие“ („Да, виждаме подобен тренд на всеки няколко години – изплуват, западат и накрая умират, а инвеститорите стават по-бедни, но по-умни) и сравнително откровено всяване на страх („Не съм сигурен, че е добър кариерен ход да отидеш да работиш в такъв тип компании; бих го смятал по-скоро за черна точка в резюмето на търсещ работа...“) и т.н.

Ако тези нови компании продължат да растат, без съмнение съществуващите бизнес лидери ще се свържат със своите приятели в политиката, търсейки политическо „решение“ от името на „потребителите“, които искат да „предпазят“.

Окопаните групи винаги ще се опитват да предпазят своя интерес – това не е лошо нещо, а просто факт от човешката природа. Заради това е важно да се разбере, че това, което се нарича непродуктивно, негативно, „екстремно“ или опасно може наистина да е такова, но винаги си струва да се видят мотивите на тези, които инвестират време и енергия да създадат и популяризират подобни етикети. Защо са толкова заинтересувани?

БАРОНИТЕ-РАЗБОЙНИЦИ

Можем да намерим примери за това във феномена на „Бароните-Разбойници“ в Америка в късния 19-ти век. Твърди се, че тези аморални хищнически монополисти ограбват безпомощните граждани и трябвало да бъдат ограничени чрез силата на правителственото анти-монополно законодателство.

Ако историите са истина, първото, което бихме очаквали е директни доказателства, показващи покачващи се цени там, където тези монополи процъфтяват, а също и, че точно тези безпомощни и гневни потребители са проглушили ушите на законотворците с искания за защита от монополистите.

Разбира се, абсурдно е да си представим това да се случи в действителност.

Ако има несправедливо покачване на цената на телешкото с 10-20%, нетната загуба за среднестатистическия потребител ще е не повече от няколко пенита на седмица. Няма как да си представим който и да е потребител или група потребители да съберат времето и усилията си в дългите и сложни процедури на законотворчеството, само за да се противопоставят на такова нищожно увеличение на цената. Сметката приходи/разходи ще бъде абсурдно небалансирана, тъй като без съмнение подобни действия ще струват на потребителите много повече пари и време, отколкото могат да спестят чрез намаляването на подобно ценово покачване.

Вие водите ли дела срещу Ексон заради високите цени на газа?

Разбира се, че не.

Ето защо, за да намерим истинските извършители, трябва да търсим група, за която преследването на подобно сложно и несигурно законодателство би имало смисъл. Купуването на депутати, писането на статии и други усилия за повлияване на медиите, отчаяно преследване на високорискова цел – за кого подобна щура инвестиция би била оправдана?

Отговорът е очевиден и съдържа цялата информация, която трябва да знаем, за да опровергаем твърденията, които се тиражират.

Групите, които страдат най-много от тези т.нар. монополисти са, разбира се, техните преки конкуренти. Така че можем да очакваме, че основните, ако не и единствените спонсори на подобно законодателство ще бъдат не разярените потребители, а компаниите, конкуриращи се с тези „Барони-Разбойници“.

Очевидно е, че ако тези монополисти са увеличавали цените несправедливо, това ще е безкрайно добра възможност за тези конкуренти – и дори за нови предприемачи, да им подбият цените.

А, но може би тези Барони-Разбойници са постигали своите монополи чрез политическо влияние и услуги, държейки конкуренцията извън пазара по този начин.

Е, знаем със сигурност, че това не може да е вярно. Ако тези Барони-Разбойници наистина са притежавали законодателната власт, тогава е много малко вероятно техните конкуренти да се опитат да въздействат по този начин, знаейки, че това е битка, която не могат да спечелят. Ако тези „монополисти“ са печелели огромни и несправедливи печалби чрез политически услуги, тогава техните конкуренти, на които не се дава достъп до подобна изгодна схема, просто няма как да „инвестират“ повече пари в законодателството. Още повече, тези, които изготвят законите, ще бъдат подложени на изнудване за предишни сделки, ако решат да „сменят отбора“, така да се каже.

И така, без да разглеждаме нито едно историческо свидетелство, може много ясно да определим какво се е случило:

а) Монополистите реално не са вдигали цените, а са ги понижавали, а ние знаем това, тъй като техните конкуренти не са поели по икономическия път – да предложат по-ниски цени, а по политическия път, използвайки силата на държавата, за да се разправят с тези „монополисти“

б) Монополистите не печелят пазарен дял или несправедливо придобити печалби чрез политически средства, тъй като законотворците са били на разположение за сделки под масата.

в) Потребителите са били напълно щастливи със съществуващото положение, което знаем от факта, че конкурентите не са могли да предложат нещо, с което да ги изкушат към този момент.

Тази хипотеза се подкрепя стабилно от точните исторически свидетелства. Там, където тези „Барони-Разбойници“ са доминирали на пазара, цените на стоките, които произвеждат спадат, понякога значително – в случая с използването на хладилни вагони за съхранение на месо се наблюдава спад на цената с 30% в рамките на месеци.

Очевидно е, че това не наранява интересите на потребителите, но накърнява личния интерес на тези, които се опитват да се състезават с тези високо-ефективни бизнеси. Тъжното е, че заради наличието на изкушението, наречено „правителство“, става неизбежно тези компании да предпочетат да атакуват техните успешни конкуренти по политически път, вместо самите те да се опитат да въведат иновации и да се борят успешно на свободния пазар.

А какво да кажем за аргумента, че Бароните-Разбойници са използвали насилие, за да създадат своите монополи, като са заплашвали и убивали служители на конкурентите?

Дори и да приемем подобен аргумент като верен, той служи на позицията на анархизма много по-добре, отколкото на позицията на поддръжника на държавата.

Ако наемете охранител, който редовно заспива на работното си място и позволява обектът, който охранява, да бъде ограбван отново и отново, година след година, каква ще бъде реакцията ви? Дали ще го събудите, за да го повишите в ранг глобален директор на изключително сложна компания за сигурност? Дали грубата му некомпетентност за подобна проста задача ще го направи идеален кандидат за такава изключително сложна работа?

Разбира се, че не.

Ако правителството е толкова аморално и некомпетентно, че да позволява убийството на невинни граждани от Бароните-Разбойници, тогава със сигурност не би могло да бъде достатъчно компетентно и морално, за да защитава гражданите от сложните икономически машини на същите Барони-Разбойници. Не може да очаквате група, която не може да извърши елементарни действия, да се справи с много по-сложни задачи.

Над сто години по-късно, все още можем да видим колко ефективна е тази пропаганда. Призраците на тези „Барони-Разбойници“ все още обитават въображаемите призрачни къщи на нашата история. Ролята на правителството в контрола на експлоатиращите гражданите монополи остава въвн от съмнение. А колко хора знаят елементарните факти за ситуацията, а именно, че не потребителите са се противопоставили на тези компании, а техните конкуренти?

Когато разглеждаме политически „решения“ на належащи „проблеми“, виждаме един и същ шаблон всеки път. Държавното образование не е учредено, понеже родителите са били недоволни от частните училища или защото децата са били необразовани, или каквото и да е от сорта, а защото учителите са искали сигурна работа, а културни и религиозни групи са искали да направляват оформянето на младите детски умове. „Новата сделка“ през 30-те години на 20-ти век не става факт защото свободният пазар прави хората бедни, а защото правителствени грешки на управлението на паричното предлагане унищожават почти четвърт от богатството на САЩ.

Отново и отново виждаме, че не свободата е тази, която води до политически контрол и увеличение на държавното насилие, а предишни увеличения на политическия контрол и държавното насилие.

Държавата не разширява своя контрол защото свободата не работи; свободата не работи, защото държавата разширява своя контрол.

Ето как виждаме, че свободата (доброволното съжителство, анархията) не създава проблеми, които държавата трябва да „решава“. Вместо това пропагандните лъжи за намеренията на правителствата (“защита на потребителите” всъщност означава „използване на насилие за защита на печалбите на неефективни бизнеси“) и следващите от това увеличения на политическата принуда и контрол пораждат повече проблеми, които винаги биват приписвани на свободата.

АНАРХИЯТА И ПОЛИТИЧЕСКИТЕ ЛИДЕРИ

Очевидно е, че има цяла класа хора, които печелят огромни суми, престиж и власт от съществуването на държавното управление. Също толкова вярно е и, че като група, тези хора имат огромен контрол и влияние върху умовете на децата, тъй като това е същата държава, която обучава на практика всяко дете по шест и повече часа на ден, пет дни в седмицата, за почти десетилетие и половина точно във формиращите личността години.

За пример – дали бихме били и най-малко изненадани, че децата, които излизат от 14 години религиозна индоктринация като цяло ще вярват в съществуването и добродетелността на Бог? Ще бъдем ли изненадани, ако силни аргументи в полза на атеизма са изпуснати от учебния план, съставен изключително от свещеници, които имат пряка полза от поддържането на религиозната вяра? Всъщност бихме били сигурни, че тези деца ще бъдат обучавани как да отхвърлят аргументите в полза на атеизма, ще бъдат ваксинирани срещу тях, така да се каже, така че да реагират с насмешка и враждебност на подобни доказателства.

Със същия успех можем да очакваме в следващата си реклама Дженеръл Мотърс да говори за недостатъците на своите автомобили и за предимствата на колите на техните конкуренти. Подобна би била ситуацията и ако очакваме МакДоналдс да окачи пълноцветен билборд с подробни снимки на запушени артерии.

По подобен начин, когато държава обучава децата, как бихме очаквали държавността да представи себе си? Дали бихме очаквали от учители на държавна заплата да говорят открито за корените на държавната власт, които са в иниципирането на насилие срещу законово обезоръжени граждани? Дали ще очакваме да говорят открито и честно за източника на своите приходи –

данъците върху недвижимото имущество, които се взимат насила от родителите на техните ученици?

Дали бихме очаквали същите тези учители да обясняват как държавната власт расте чрез непрекъснатия натиск и алчността на групи с особен интерес, искащи да прехвърлят разходите за насилственото налагане на своята алчност върху данъкоплатците, които ограбват?

Разбира се, че не.

И това не е защото учителите са лоши хора, а защото хората се променят според стимулите. Ако простите истини на историята, логиката, етиката и реалността са неудобни за тези на власт, каквито те неизменно са, хората, на които властимащите плащат, почти никога няма да говорят за тези истини. Не бихме очаквали от учител по времето на Сталин да обяснява величието на капитализма; не бихме очаквали учител от времето преди Гражданската война в САЩ да учи децата на робовладелците как притежаването на роби е морално зло; не бихме очаквали от инструктор във военната академия Уест Пойнт да говори за злините и корупцията на военно-промишления комплекс. Със сигурност не и повече, отколкото бихме очаквали Ватикана доброволно да започне дискусия за малтретирането на деца от католически свещеници.

Можем да разгледаме тези факти без омраза, а със симпатия и разбиране относно неизбежното просмукване на покваряващите резултати от властта, основана на насилие.

Без съмнение е зашеметяващо да започнем да изследваме тъмната, влажна и мъглива джунгла на пропагандата с простата светлина на истината, но това е основната цел на един анархист.

Един анархист приема простата реалност, че всяко едно човешко същество в основата си цени свободния избор в своя собствен личен живот.

Анархистът приема простия факт, че този, който плаща сметката винаги поръчва музиката, както и че аргументи срещу добродетелността и ефективността на политическата власт никога няма да бъдат разпространявани в образователна система, платена чрез политическа власт.

Един анархист приема простата истина - човешките същества в най-добрия случай имат двойко отношение към доброволните взаимоотношения и обичайно избягват дискомфорта от противоречивите чувства и поради това искат да говорят за анархизъм точно толкова, колкото биха искали да повдигнат съмненията си относно религията на християнска сватбена церемония.

Пречките пред разумното разбиране на анархистката перспектива са емоционално разтърсващи, социално изолиращи и почти безкрайни. Разумният анархист приема тези прости факти, тъй като анархизмът се интересува основно от факти и ако е наистина мъдър, се влюбва поне малко в трудността на своята задача.

Трябва да обичаме трудностите, пред които се изправяме, тъй като ако беше лесно да се освободи света, фактът, че светът е толкова далеч от това да е свободен щеше да е напълно неразбираем...

АНАРХИЯТА И „ПРОБЛЕМЪТ НА ОБЩАТА СОБСТВЕНОСТ”

Питайте който и да е икономист каква е ролята на правителството и в общия случай ще получите отговора, че задачата му е да регулира или да реши „проблема на общата собственост” и да омекоти „провалите на пазара”, или да осигурява публични услуги като пътната мрежа и доставката на вода, които свободния пазар не може да осигури сам.

За всеки, който тръгва от историческите свидетелства или дори от базовите философски принципи, такъв отговор, разбира се, изглежда тотално необоснован.

„Проблемът на общата собственост” е идеята, че ако фермерите споделят една и съща земя, на която да пасат овцете им, тогава всеки отделен фермер има личен интерес да пасе твърде много и твърде често, което ще оцети всички като цяло. Ето защо незабавният личен интерес на всеки индивид води до колективно разрушаване на земята.

Отнема не повече от секунда да се проумее, че правителството е най-лошото възможно решение на този проблем, ако действително има такъв проблем.

Според теорията за проблема на общата собственост, там, където съществува обща собственост, неизменно ще настъпи индивидуална експлоатация, тъй като няма стимул за дългосрочното опазване на продуктивността на това, което е обект на обща собственост. Един фермер полага добри грижи за собствените си земи, тъй като иска да печели от ползването им и в бъдеще. Въсъщност собствеността обикновено се съсредоточава в ръцете на тези индивиди, които успяват най-продуктивно да използват даден ресурс продължителен период от време, тъй като те могат да си позволят да наддават най-много, когато даден ресурс е обявен за продан.

Ако мога да печеля 10000 долара повече всяка година от парче земя, тогава ще мога да наддавам повече и в общия случай ще стана негов собственик.

Ето защо там, където човек няма полза от бъдещата печалба – както е в случая на ресурсите с публична собственост, тези ресурси неизменно биват разграбвани и разрушавани.

Това е проблемът, за който високо интелигентни, добре образовани хора с абсолютно сериозни лица заявяват, че трябва да бъде решен чрез създаването на *правителство*.

Защо подобно странно решение?

Правителството, и особено държавната хазна, са *най-големият пример за ресурс с обща собственост*. Ако ресурсите с обща собственост *винаги* биват разграбвани и експлоатирани, тогава как създаването на най-големия и най-насилствен в основата си ресурс се очаква да реши този проблем? Това е все едно да кажем, че излагането на слънце може да е опасно за нечие и здраве и поради това решението е да го хвърлим в слънцето.

Самият факт, че хората могат да повтарят тези абсурди с напълно сериозни физиономии е свидетелство за силата на пропагандата и личния интерес.

По абсолютно същата схема ни се казва, че монополите на свободния пазар са опасни и експлоатират хората. Компаниите, които искат доброволно да правят бизнес с нас, и които трябва да угаждат на личния ни интерес по начин, който е от полза и за двете страни, се считат за смъртни врагове на нашите лични свободи.

А решението, което се предлага от почти всеки за „проблема“ на доброволните икономически отношения?

Тъй като доброволните и мирни „монополи“ са толкова ужасно зли, решението, което винаги бива предлагано, е *да се създаде принудителен и налаган със сила монопол под формата на правителство.*

По този начин доброволните и мирни „монополи“ са невероятно зло, но принудителния и силов монопол на държавата е най-голямото добро?

Разбирате ли защо започнах тази книга, говорейки за нашето сложно и двояко отношение по въпроса за доброволността в отношенията, т.е. анархията?

Същият шаблон се повтаря и в сферата на образованието. Когато анархист говори за общество без държава, той неизбежно бива информиран как в свободното общество горките деца няма да получат образование.

Откъде идва това мнение? Дали идва от непоколебимо посвещаване на разума и доказателствата или от придържане към добре документирани факти? Дали изказващите това мнение имат конкретни доказателства, че преди държавното образование децата на бедните *не* са получавали образование? Наистина ли вярват, че децата на бедните са добре образовани сега? Дали наистина вярват, че анархистите не ги е грижа за образованието на бедните? Наистина ли вярват, че те са единствените хора, които ги е грижа за образованието на бедните?

Разбира се, че не. Това е просто импулсивна, провокирана от пропагандата реакция, все едно да слушаме млад Червеноармеец от съветско време да мънка за необходимостта работниците да контролират средствата на производството. Това не се базира на доказателства, а на предразсъдъци.

Ако проблемът на общата собственост и хищничеството на монополите са такива сериозни заплахи, тогава със сигурност институционализирането на тези проблеми и заобикалянето им с безкрайното насилие на полицията, армията и затворите със сигурност е точно *обратното* на рационално решение.

Разбира се, проблемът на общата собственост е проблем *заради* това, че земята е обща собственост; направете я частна и той изчезва. Ето защо решението на проблема на публичната собственост очевидно е повече *частна* собственост, а не повече *обща* собственост.

Поддръжниците на държавата обаче казват – това е просто метафора, какво ще правим с рибата в океана, замърсяването на реките, пътищата в градовете и отбраната на територията?

Простият отговор на тези въпроси – поне от перспективата на анархиста, е, че ако хората не са достатъчно интелигентни и разумни, за да договорят помежду си решения на тези проблеми, по продуктивен и дългосрочен начин, тогава със сигурност не са и достатъчно интелигентни и разумни, за да гласуват за политически лидери или да участват в каквото и да е правителство.

Разбира се, има безкрайни примери от историята за частни пътища и железници, частни риболовни райони, социален и икономически остракизъм като ефективно наказание за прекалена употреба или замърсяване на общи ресурси: безкрайната изобретателност на нашия вид винаги успява да ни удиви!

Поддръжниците на държавата гледат даден проблем и винаги виждат оръжието като единственото му решение – силата на държавата, бруталността на закона, насилие и наказания. Анархистът – неуморният предприемач на социалната организация, винаги, виждайки проблем, вижда възможности за мирно, иновативно, доброволческо или бизнес решение.

Поддръжниците на държавата поглеждат към населението и виждат ирационална и себична орда, която трябва да бъде направлявана под дулото на оръжие, но в същото време виждат в тези, които управляват държавата само алтруизъм, добродетел и безгрешност. И при все това същите тези хора поглеждат това ирационално и опасно население и му казват: „Трябва да имате правото да избирате политическите си лидери!“.

Наистина неразбираеми и ирационални позиции.

Един анархист, както и един добър икономист или учен, е повече от щастлив да види даден проблем и да каже: „Не знам решението“ и да няма никакво намерение да налага решение със сила.

Дарвин разгледал въпроса „Откъде се е появил живота?“ и достигнал до своя известен отговор само защото е бил готов да признае, че не знае отговора, но че съществуващите религиозни „отговори“ са неправилни. Теолозите, от друга страна, твърдят, че „отговарят“ на същия въпрос с: „Бог е създал живота“, което, както беше споменато, при леко вглеждане винаги се оказва синоним на „Не знам“. Да кажеш „Бог го е направил“ е да кажеш, че непознаваемо същество е извършило неразбираеми действия по мистериозен начин с някаква непознаваема цел.

С други думи: „Нямам идея“.

По същия начин, когато се изправят пред предизвикателствата на социалната организация като колективна самоотбрана, пътища, замърсяване и др., анархистите нямат проблем да кажат: „Не знаем как този проблем ще бъде решен“. В допълнение, обаче, анархистът *винаги* е абсолютно сигурен, че псевдо-отговора „правителството ще го направи“ е абсолютен не-отговор, всъщност *анти*-отговор, тъй като това създава илюзията, че има отговор там, където такъв няма. За анархиста, да кажете, че „правителството ще реши проблема е все едно да кажете на биолог,

обикновено с успокоително снизхождение „Бог е създал живота“. И в двата случая, проблемът на безкрайната регресия просто бива пропуснат – ако това, което съществува, трябва да е било създадено от Бог, Бог, който съществува, трябва да е бил създаден от друг Бог и т.н. По същия начин, ако хората като цяло са твърде ирационални и себични, за да могат да се справят с предизвикателствата на социалната организация по продуктивен и позитивен начин, тогава те са твърде неразумни и себични, за да им се даде монопола върху насилието чрез държавата или правото да гласуват за своите лидери.

Да питате анархист как всяка съществуваща държавна функция може да бъде пресъздадена в общество без държави е все едно да питате икономист как ще изглежда икономиката след 50 години, до последния детайл. Какво ще бъде изобретено? Как ще бъдат налагани между-планетарните договори? Как точно ще се отрази пътуването във времето върху цените на колите под наем? На какви мегахерци ще работят компютрите? Какво ще могат да правят операционните системи? И т.н. и т.н.

Това е вид сложна игра с основна цел да стъписа и унижи всеки икономист, който се хване на нея. Известно количество теоретизиране винаги е забавно, разбира се, но истината не се определя от точни дългосрочни прогнози на непредсказуемото. Да питаме Албърт Айнщайн през 1910 г. къде ще бъде пусната атомната бомба в бъдещето не е добър въпрос и фактът, че той не може да му отговори по никакъв начин не прави теорията на относителността невалидна.

По същия начин можем да си представим как питаме хората, борещи се против робството в САЩ през 19-ти век как ще изглежда обществото 20 години след като бъдат освободени робите. Колко от тях ще имат работа? Какъв ще е средния брой деца в семейството? Кой ще работи на плантациите?

Въпреки, че тези въпроси могат да звучат абсурдно на много хора, когато предложиш дори и най-бледа представа за общество без държавно управление, почти неизбежно биваш поставян в позиция да се бориш с ламя със сто глави, заради въпроси като следните: „Как ще бъдат построени пътищата при липса на държава?“, „Как ще бъдат образовани бедните?“, „Как общество без държава ще се отбранява?“, „Как ще се справят хората с престъпниците?“.

След 25 години говорене по тези теми, почти никога, дори след като аргументирано отговарям на всеки въпрос, който ми бъде зададен, не се е случило някой да седне и да каже: „Брей, предполагам, че наистина *може* да сработи!“.

Това, което неизбежно се случва е, че те измислят някаква ситуация, на която не мога да дам отговор веднага или по начин, който е удовлетворителен за тях и те доволно и триумфиращо заявяват: „Виждаш ли? Обществото *не може* да съществува без държавата!“

Забавното в тази ситуация е, че следвайки този подход хората си мислят, че се противопоставят на идеята за анархия, докато всъщност я подкрепят.

Елементарен факт от живота е, че никой човек или група хора не могат да бъдат толкова мъдри и знаещи, че да управляват обществото.

Същината на фантазията ни за управлението на държавата е, че в някаква отдалечена, осветена от слънчеви лъчи зала с лакирани маси от махагон, дълбоки кожени столове и не изпитващи умора мъже и жени, съществува група хора, които са толкова мъдри, толкова доброжелателни, толкова всезнаещи и неподкупни, че трябва да им поверим образованието на децата си, грижата за възрастните, спасението на бедните, осигуряването на жизненоважни услуги, лечението на болните, отбраната на територията и частната собственост, въздаването на правосъдие, наказанието на престъпниците и регулирането на всеки аспект от огромната и непрекъснато променяща се социална и икономическа система. Тези хора-богове имат толкова перфектни знание и мъдрост, че трябва да им дадем оръжия за масово унищожение и безкрайната власт да налагат данъци, да вкарват хора в затвора и да печатат пари, и резултатът ще бъде не друг, а добруване, изобилие и добродетелност.

И тогава, разбира се, казваме, че обърканите и хленчещи маси, които никога не могат да постигнат такава мъдрост и добродетелност, дори и в най-лудите си мечти, трябва да се съберат и да *гласуват* да се откажат от половината си приходи, децата си, възрастните и самото си бъдеще в полза на тези хора-богове.

Разбира се, ние никога *не* виждаме и не общуваме с тези богове. Когато действително *чуем* какво казват политиците, всичко, което чуваме са благочестиви сантименталности, безкрайно избягване, помпозни речи и всички емоционално манипулативни номера на един родител-насилник.

Това ли са полу-боговете, чиято единствена цел е грижата, възпитанието и образованието на безценните умове на нашите деца?

Вероятно можем да говорим с експертите, които ги съветват, хората зад трона, кукловодите в сянка, имащи перфектна мъдрост и добродетели? Дали могат да се покажат и да ни разкрият великолепието на своите знания? Защо тези хора също отказват да говорят с нас, а когато го направят се оказва, че са дори по-разочаровани от своите политически господари, които поне могат да предизвикат оживление, ако празните фрази отекнат в препълнена зала.

И така, стига да искаме, можем да обхождаме тези зали на Справедливостта, Истината и Добродетелта до безкрай, отваряйки врати и задавайки въпроси, без някога да видим този съвет от морални супер герои. Можем да се въртим с все по-голямо безпокойство из неподредените офиси на тези прости смъртни и да разпознаем в тях прашен огледален образ на нас самите – не по-добър, със сигурност често доста по-лош.

Анархията е просто разбирането, че никой мъж, жена или група хора не е достатъчно мъдра, за да измисли най-добрия начин да ръководи живота на другите. Точно както никой не трябва да може да ви избира кариерата или партньора в живота или, така и никой не трябва да може да ви налага своите предпочитания за начина, по който да се организира обществото.

Ето защо, когато от анархиста се очаква да отговори на всеки възможен въпрос по отношение на организацията на обществото в отсъствието на държавна власт, всеки път, когато той не успее да им отговори перфектно всъщност работи *в полза на позицията на анархиста*.

Ако разбираме, че никой човек няма възможностите да ръководи обществото („диктатура“) и ако разбираме, че никоя група от елити няма възможностите да ръководи обществото („аристокрация“), тогава сме принудени да защитаваме моралния и практически абсурд на „демокрацията“.

АНАРХИЯТА И ДЕМОКРАЦИЯТА

Опитът да се спаси думата „анархия“ може да се счита за достатъчно щуро начинание само по себе си, но да се опетни думата „демокрация“ изглежда тотално безразсъдно. Малко думи получават повече благоговение в модерния Западен свят. Демокрацията по своята същност е идеята, че ние всички управляваме обществото. Избираме хора, които да представляват нашите желания и мнозинството налага желанията си върху всички останали, като в идеалния случай е ограничено от определени базови и неотменими човешки права.

Трудно е да се види ирационалния аспект на тази схема, поради огромното количество пропаганда в подкрепа на демокрацията (но само в демократичните държави, което е издайническо), но става невъзможно той да се игнорира след като бъде разбран.

Демокрацията е основана на идеята, че мнозинството притежава достатъчно мъдрост, за да знае едновременно как следва да се управлява обществото и да стои в границите на моралните правила. Гласоподавателите се считат като цяло за способни да преценят икономически, външни, образователни, монетарни, здравни, военни и други политики, предложени от политиците и мъдро да избират от този бюфет от различни политически предложения. Мнозинството избира достатъчно мъдро, така че каквото и да последва е всъщност мъдра политика. Техния избран лидер след това привежда политиката, която е обещал предварително, в действие и бюфета от предложения на лидера е съставен с тотална мъдрост, като никоя част от него не изисква морални компромиси. Също така мнозинството е достатъчно добродетелно, за да уважава правата на малцинството, дори при положение, че ги доминират политически. Малко от нас биха подкрепили идеята за демокрация, в която мнозинството може да гласува хората от дадено малцинство да бъдат убити, или да им се открадне собствеността.

В допълнение, за да работи *идеята* за демокрацията, малцинството трябва да е достатъчно мъдро и добродетелно, за да приеме решенията на мнозинството.

Накратко, демокрацията почива на следните предпоставки:

- A. Мнозинството гласоподаватели са достатъчно мъдри и добродетелни, за да преценят удивително широк спектър от сложни предложения от политиците.

- В. Мнозинството гласоподаватели са достатъчно мъдри и добродетелни, за да възпират желанието си да наложат волята си на малцинството и да спазват определени универсални морални идеали.
- С. Малцинството от гласоподавателите, които биват превъзхождани от мнозинството са достатъчно мъдри и добродетелни, за да приемат превъзходството и търпеливо да чакат следващите избори, за да имат възможност да изкажат предпочитанията си, и също така да спазват универсалните морални идеали на обществото.

Това, разбира се, е абсолютно противоречие. Ако обществото е толкова претъпкано от мъдри, интелигентни, добродетелни и търпеливи души, които спазват универсалните морални идеали и са склонни да оставят настрана своите лични предпочитания в името на общата полза, *за какво по дяволите ни е държавата?*

Винаги, когато се постави този въпрос, лъскавата картина на „благородния гражданин“ мистериозно изчезва и се появяват един куп призраци на тяхно място. „Е, без държавата, всеки ще иска да отреже гърлото на съседа си, няма да има пътища, бедните ще бъдат необразовани, старите и болните ще умират по улиците“ и т.н. и т.н.

Това е грубо и огромно противоречие и е силно показателно, че не е част от разговорите в модерния свят.

Казват ни, че демокрацията работи, защото почти всички са мъдри и морални. Когато приемем това и поставим под въпрос нуждата от държавно управление, историята изведнъж се обръща на 180 градуса и ни се казва, че ни трябва държавно управление защото почти всички са неморални и себични.

Виждате ли как имаме двойствено отношение не само към анархизма, а и към *самата демокрация?*

По същия начин, когато анархист говори за общество без държави, веднага се очаква да представи доказателства, че всеки един беден човек в бъдещето ще получи грижи от доброволна, основана на дарения организация.

Отново, това е огромно противоречие, което включва демокрацията.

Социалната държава, пенсиите за старост и „безплатното“ образование за бедните се смятат за отражение на добродетелността на хората – тези правителствени програми са предложени от политици и доброволно са приети от мнозинството, което е гласувало за тях и също така доброволно са приети от малцинството, които са се съгласили да се подчинят на волята на мнозинството.

С други думи, мнозинството от хората в обществото са абсолютно готови да дадат значителна част от своите приходи с цел да помогнат на болните, старите и бедните и знаем това, тъй като тези програми са създадени и одобрени с гласуване от демократични правителства!

Аха, казва анархистът, тогава вече знаем, че мнозинството от хората ще са напълно готови да помагат на бедните, старите и болните в едно доброволно общество – демокрацията ни дава емпирични и неопровержими доказателства за този елементарен факт!

Обаче щом такъв простиък аргумент се изложи, митът за благородното гражданство се изпарява!

„О, не, ако държавата не кара хората да даряват, никой няма да си вдигне пръста да помогне на бедните, хората са толкова егоистични, не им пука” и т.н. и т.н.

Този парадокс не може да бъде разгадан от тази страна на лудостта. Ако демократичното управление трябва да принуждава себичните и неохотни граждани да помагат на бедните, тогава държавните програми не отразяват волята на хората и демокрацията е лъжа и трябва да се отървем от нея, или поне да спрем да се правим, че гласуваме.

Ако демокрацията *не е* лъжа, тогава съществуващите правителствени програми точно отразяват волята на мнозинството, следователно бедните, болните и старите няма от какво да се опасяват в едно доброволно общество. Дори, поради множество причини, ще получават далеч по-добри грижи от частни, базирани на дарения организации, отколкото от правителствените програми.

Със сигурност е лесно да се отървем от горепосочените противоречия и да кажем че някъде, някак си, *трябва* да има добър отговор на тези възражения против демокрацията.

Въпреки, че това може да е по-приятното в краткосрочен план, това не е нещо, с което съм имал успех в дългосрочен план. Тези противоречия се връщат и ме измъчват непрекъснато. И всъщност се радвам, че го правят, тъй като считам, че прогресът на човешката мисъл зависи от това да *не* приемаме нещата за даденост.

Най-голямата добродетел винаги е честността и трябва да сме достатъчно честни, за да си признаем, когато нямаме разумни отговори на тези разумни възражения. Това не означава, че веднага трябва да си измислим нови „отговори”, а че трябва да поседим с въпроса наум, да го разръчкаме, да потърсим слабостите и противоречията в нашите възражения и само когато сме сигурни, че възраженията са валидни, можем да започнем да търсим рационални и емпирично-базирани отговори за някои от най-старите и най-общоприети „решения”.

Този процес на изчезването на вярата в неверни отговори е фундаментален за науката и философията и е първата стъпка към анархизма, към приемането, че насилието никога не е правилно решение за проблеми, непредизвикани от насилие.

АНАРХИЯТА И НАСИЛИЕТО

Едно от наистина трагичните погрешни разбирания за анархизма е степента, в която той се свързва с насилието.

Насилието, по стандартна дефиниция, е иницирането на употребата на сила. (Думата „инициране“ е необходима, за да се отдели категорията на самоотбраната.)

Тъй като фразата „двойствено отношение“ изглежда е темата на книгата, важно е да се разбере, че тези, които се застъпват за или поддържат съществуването на държавата имат много двойко отношение към насилието.

За да се види какво имам предвид, на първо място е важно да се разбере, че данъците – основата на всяка държава – попадат изцяло в категорията на „инициране на употребата на сила“.

Правителствата претендират за правото да облагат с данъци своите граждани, което, емпирично погледнато, е еквивалентно на това една група хора да претендира за правото да иницира употребата на сила срещу други хора.

Може да вярвате поради всички причини на света, че това е оправдано, морално, неизменно, практично и т.н., но това само показва, че имате противоречиво отношение към употребата на сила. От една страна, без съмнение заклеявате като лошо иницирането на насилие в смисъла на кражби, нападения, убийства, изнасилвания и т.н.

В действителност, добавянето на насилие е това, което прави определени действия „зли“, вместо неутрални или добри. Секс плюс насилие е равно на изнасилване. Прехвърляне на собственост плюс насилие е равно на кражба. Махнете насилието от прехвърлянето на собствеността и имате търговия, или дарение, или заем, или наследство.

Когато, обаче, става дума за употребата на насилие за да се прехвърли собственост от „гражданите“ към „правителството“, тези морални правила не просто изчезват, а взимат обратна посока.

Считаме за морално добро да се съпротивляваме на престъпник, когато е възможно – не абсолютно необходимо, но определено поне простимо, ако не и похвално действие. Обаче се счита за позорно и грешно да се съпротивляваме на насилственото присвояване на собствеността ни от държавата.

Моля, отбележете, че аз не се опитвам да ви убедя в анархистката позиция в тази, или която и да е друга глава от книгата. Считам, че е твърде огромна задача да ви променя светогледа в такава кратка творба, а и освен това, ако ви притесняват логическите противоречия, бих ви отнел значителната интелектуална тръпка и вълнение от това да изследвате тези идеи самостоятелно.

Ето защо в демокрацията имаме силно противоречиво отношение към насилието. От една страна мразим и се страхуваме от насилието, когато се извършва от обикновени граждани в преследване на лични и обикновено считани за негативни цели. В същото време възхваляваме насилието, когато се извършва от държавни служители в преследване на колективни и считани за позитивни цели.

Например, ако беден човек ограби богат човек под дулото на оръжие, вероятно бихме изпитали известна симпатия към отчаяния акт, но все пак ще повдигнем обвинения на крадеца. Разбираме, че относителната бедност не е извинение за кражба, както поради собствената неморалност на кражбата, така и защото ако позволим на бедните да грабят по-малко бедните, инстинктивно виждаме, че социалния разпад ще е неизбежен. Работната етика на бедните ще се влоши, както и тази на по-малко бедните и обществото като цяло ще се разпадне на враждуващи фракции, от което всички ще страдат икономически и социално.

Обаче когато институционализираме същия този принцип под формата на социалната държава, се смята за благородно и добродетелно да се използва сила, за да се взимат пари от по-богатите и да се дадат на по-бедните.

Отново, тази книга не е предназначена да бъде херметически аргумент срещу социалната държава, а по-скоро да посочи огромните морални противоречия, както и фундаментално противоречивото ни отношение към употребата на насилие като средство за постигане на нашите цели.

АНАРХИЯТА И ВОЙНАТА

Вероятно съм обречен да имам тази гледна точка от най-ранна възраст. Израснах в Англия през 70-те, когато върху умствения пейзаж все още падаше дълга сянката на Втората световна война. Четях военни комикси, гледах военни филми, слушах истории за епични битки и седях тихо по време на неудобните семейни сбирки, където англичаните от страната на баща ми се опитваха да водят несъществени разговори с германците от страната на майка ми.

Дори и на 6-7 години не можех да не си мисля как ако чичо ми скочи през масата и удуши вуйчо ми, това ще бъде безкрайно ужасна постъпка според всички присъстващи, и че без съмнение ще отиде в затвора, вероятно до края на живота си.

От друга страна, ако ги облекат в костюми и ги командват на военното поле други хора в костюми, подобно убийство ще бъде обявено за благородно, ще има медали, пенсии и вероятно паради.

Така че дори и в тези отдавна минали дни на меки бели покривки и приятно звънящи прибори, аз размишлявах над проблема как убийството е едновременно зло и добро. Убийството е затвор, но убийството е и медали.

Когато пораснах малко, излезе „Кръстникът“, безкрайна поредица от гангстерски филми изливаха червените си кървища по сребърните екрани. В тези истории определени племенни „добродетели“ като лоялност, посвещение и подчиняването на заповеди, биваха описвани като относително благородни, дори когато тези касапи вършеха своя кървав бизнес на забавен каданс, обикновено под звуците на класическа музика и свършваха живота си по зловещ начин на голия бетон.

Този парадокс също остана в мен: „Убийството на човек, защото друг човек ти заповядва и ти плаща за това, е отвратително и непоправимо зло“.

Тогава, разбира се, излизаше поредния военен филм, в който имаше точно обратното морално послание: „Убиването на човек, защото друг човек ти заповядва и ти плаща за това, е смела и добра постъпка“.

Спомням си, че повдигах въпроса за тези противоречия от време на време пред възрастните около мен, само за да бъдат посрещнати със снизходително раздражение, обикновено последвано от въпроса дали бих предпочел да говоря на немски език.

Пораствайки, научих малко повече за света и тези противоречия не се разрешиха, а вместо това се натрупаха нови. Казвах ми, че сме се били във Втората световна война срещу Национал-социализма, докато дъвчех ужасни соеви бургери, треперейки от студ и не можейки да се изкъпя защото национализираните държавни профсъюзи сриват британската икономика.

Казвах ми, че трябва да бъда ужасно уплашен от себичните импулси на моите съграждани, но също така и че трябва да уважавам тяхната мъдрост когато избират лидер. Казвах ми, че целта на моето образование е да се науча да мисля за себе си, но когато взимах решения, с които тези с власт не бяха съгласни, бивах гълчан и унижаван, а причините и мислите зад решенията ми никога не биваха разглеждани.

Казвах ми, че не трябва да използвам насилие, за да решавам проблемите си, но когато се покатерих на стена, на която очевидно не е трябвало да се качвам, бях заведен в кабинета на директора, където ми беше нанесен побой с пръчка.

Казвах ми, че британците са най-мъдрите, най-смелите и най-добродетелните на планетата и също, че не трябва да се противопоставям на хората на власт.

Когато учех математика и природни науки, бях наказван за това, че мисля ирационално, а когато след това задавах разумни въпроси за съществуването на Бог, бях наказван заради опита ми да мисля рационално.

Присмиваха ми се за страхливостта ми, когато се поддавах на натиска на другите, но също и когато не проявявах интерес към викането за местния спортен отбор.

Когато изказвах мисли, с които хората с власт не бяха съгласни, те изискваха да представя доказателства; когато аз изисквах те да представят доказателства за *своите* вярвания, бях наказван за неподчинение.

Това не е нещо, валидно само за мен – всички деца минават през подобни умствени месомелачки, но , пораствайки, не можех да не си мисля, че това, което минава за „мислене“ в обществото е ни повече, ни по-малко от безкрайна поредица манипулации, служещи на хората с власт.

Това, което ме тревожеше емоционално не бяха заобикалящите ме безсмислици и противоречия, а неопровержимият факт, че те изглеждаха напълно невидими за всички. Е, това не е точно така. По-точно би било да кажа, че тези противоречия бяха видими точно до степента, в която бяха избягвани. Всеки вървеше през минно поле, твърдейки, че не е минно поле, но , въпреки това, безпогрешно избягваше мините в него.

Доста бързо ми стана ясно, че живееш в някакъв тип обратна интелектуална и морална Вселена. Етичните въпроси, които имаше смисъл да се разглеждат, бяха тези, които биваха осмивани, иронизирани и атакувани. Това, което беше добродетелно, твърде често се считаше за най-голямото зло, а най-голямото зло често се считаше за най-голямото добро.

Когато бях на 11 отидох в Научния център на Онтарио. Там имаше интересен и предизвикателен експонат, при който трябваше да се проследи силуета на звезда, гледайки я в огледало. И до днес помня този експонат, но едва сега разбирам защо – защото това е прякото ми преживяване от опита ми да проследя етиката и добродетелите, прокламирани от тези около мен, особено тези с власт.

Никъде тези противоречия не бяха така очевидни, както във въпроса за войната.

Отне ми доста време да разбере това, тъй като зрелището, огъня и кръвта на войната силно отвличат вниманието, а всъщност истинското насилие във войната не се случва на бойните полета, а в родната земя.

Касапницата на един военен конфликт е просто *резултат* от основното насилие, което поддържа войната, а именно военното поробване на собствените граждани чрез наборната служба и, още по-важно, директната кражба на техните пари, с които се плаща за войната.

Без парите за финансиране на война и заплащане на войниците, независимо дали са наборни или не, войната е невъзможна. Реалното насилие на бойното поле е само *последница* от заплашителното насилие у дома. Ако нямаше начин гражданите да бъдат принуждавани да плащат за войната – в сегашно време чрез данъци или в бъдеще време чрез дефицитно финансиране, то тогава касапница на бойното поле никога не би се случила.

Чел съм много книги за корените на войната – дали ще е национализъм, икономически сили, погрешни философски предпоставки, класов конфликт и др., но никоя не засягаше основния въпрос, а именно: как се плаща за войната. Това е все едно да представиш чисто психологически обяснения за това защо хората играят на лотария, без дори да споменеш интереса им към паричната награда. Защо хората стават доктори? Дали е защото имат психологическата нужда да се представят като богоподобни лечители? Дали просто искат да задоволят амбициите на родителите си? Или защото самите те имат тайна рана? Или пък имат алтруистично желание да лекуват болните? Това може да са интересни теории за изследване, но те са просто *последствие* от простия факт, че докторите са високо платени за това, което правят.

Вероятно психологическите или социологическите теории може да обяснят защо конкретна личност избира да стане доктор, вместо да преследва друго високоплатено призвание, но със сигурност поне бихме започнали от факта, че ако на докторите *не* се плащаше, почти никой нямаше да бъде доктор. Например, ако утре се изобрети магическо хапче, което осигурява чудесно здраве завинаги, няма да има повече доктори – просто защото никой няма да плаща за ненужна услуга. Ето защо първопричината за съществуването на докторите е заплащането.

По същия начин можем да теоретизираме до безкрай за психологическите, социологическите или икономическите причини за войните, но ако никога не говорим за простия факт, че първата причина за войните е кражбата и военното поробване на гражданите, тогава всичко, което следва остава просто абстрактна и куха драсканица, повече скриваща истината, отколкото да я показва.

Можем да насочим оръжия към външни врагове само защото първо сме насочили оръжия към своите съграждани.

Без данъци няма как да има война.

Без държава не може да има данъци.

Ето защо държавите са първопричината за войната.

В интерес на истината вярвам, че дълбоко в себе си знаем: ако дръпнем тази единствена нишка – че насилието срещу гражданите е корена на войната, то много други нишки също ще започнат да се разплитат.

Ако разпознаем насилието, което е в основата на войната – това у дома, а не това навън, тогава виждаме дълбоката и грозна истина в корените на нашето общество и повечето от колективните ни морални стремежи.

А тази дълбока, грозна истина в основата на обществото ни е, че на нас *наистина* ни харесва да ползваме насилие, за да вършим работа. В действителност това е повече от естетическо или лично предпочитание – дефинираме употребата на насилие като морална *необходимост* в рамките на обществото ни.

Как трябва да образуваме децата си? Но, разбира се, трябва да принудим родителите им и всички останали да плащат за образованието им под дулото на оръжие.

Как следва да помогнем на бедните? Разбира се, като принудим другите в обществото да плащат за тяхната издръжка под дулото на оръжие!

Как да лекуваме болните? Разбира се, като принудим всички да плащат за медицинските грижи под дулото на оръжие!

Наистина, много е вероятно да сме изчерпали всички други възможни начини да се справяме с тези сложни и предизвикателни проблеми и да нямаме друг изход, освен да се осланяме на принуда, наказания и контрол като необходимо зло и непрекъснато да търсим начини да намалим употребата на насилие при разрешаването на тези проблеми.

Обаче, емпирично и рационално погледнато, случаят не е такъв.

Образованието на бедните деца, подкрепата за бедните и лечението на болните са се случвали чрез частни дарителски и доброволни организации много преди държавните агенции да ги изместят. Точно това бихме и очаквали, предвид цялостната подкрепа в днешно време за тези държавни програми, тъй като всички ги е грижа за тези хора в истинска нужда.

Там, където насилието се счита за необходимо зло при решаването на даден проблем, тези с власт не се свенят да говорят открито за него. Когато бях дете в Англия през 1970-те, неведнъж възрастните ми казваха с гордост за тяхната смела употреба на насилие срещу силите на Ос-та през Втората световна война. Никой не се опита да остави у мен впечатлението, че нацистите са били победени от умели преговори и психологически трикове. Безкрайната касапница на Първата и Втората световни войни не бяха крити от мен, напротив, насилието беше възхвалявано като лошо, но морално необходимо.

На американските деца се казва, че ядрените атаки върху Хиросима и Нагасаки са довели до убийството и радиационното отравяне на стотици хиляди японски граждани. Този факт не се пази в тайна; не се подминава, игнорира или потиска при разказването на тази история.

Дори когато самата война е под въпрос, като войната във Виетнам, никой не се свени да каже истинския характер на насилието – безкрайни, геноцидни убийства.

Не вярвам нито за момент, че всички тези геноциди и касапници са били морално оправдани, или дори изисквани от прагматизма, но моето мнение със сигурност е това на малцинството. Тъй като мнозинството вярва, че тези убийства са както морално оправдани, така и изисквани от прагматична гледна точка, за тях не е проблем открито и комфортно да говорят за насилието, което според тях е неизбежно.

Не такъв е случаят, когато говорим за държавните решения на проблемите на дарителството и лошото здраве. Може да прекарате цялата си академична кариера в тези сфери, да прочетете безкрайно много книги и статии по темата и нито веднъж няма да срещнете препратка към факта,

че тези решения се финансират чрез насилие. За да разберете колко странно е това, си представете да прекарате 40 години като професионален военен историк и нито веднъж да не срещнете идеята, че войната включва насилие. Няма ли да сметем това за доста грубо избягване на простицък факт?

Знам, че това е доста опасно сравнение, но видяхме същия феномен в съветска Русия. В официалната държавна литература почти никъде не се споменават ГУЛАГ, особено в литературата, предназначена за консумация навън. Десетките милиони в концентрационните лагери не се появяват никъде в обществения или в академичния наратив на Съветския съюз. Когато книгата „Един ден от живота на Иван Денисович“ най-накрая се появи, дори това сравнително меко описание на един ден от живота на живеещ в затворнически лагер беше посрещнато със шок, присмех, ужас и гняв от тези, натоварени със задачата да защитават тази версия на историята.

Няма как, ако обществото наистина се гордее с нещо, истината да се крие по мистериозен начин. Можем ли да си представим феновете на Янките от Ню Йорк активно да работят, за да скрият факта, че техния отбор спечели Световните серии? Можем ли да си представим комунистическите лидери на Китай да крият факта, че техните атлети са спечелили медали на Олимпийските игри? Можем ли да си представим полицейски участък, който яростно се опитва да цензурира фактите за сериозно намаление на престъпността?

Разбира се, че не. Когато сме наистина горди с някакво постижение, не се сдържаме от това да говорим за неговите причини. Олимпийски атлет би говорил с гордост за годините безкрайни утринни тренировки; успешен предприемач няма да скрие десетилетията тежка работа, които са довели до успеха му; жена, която е успяла да свали тегло едва ли ще носи дрехи за дебели хора, когато отиде на сбирка на класа.

Обаче, когато съществена част от реалността влиза в противоречие с митологична история, академиците, интелектуалците и другите културни лидери са добре компенсирани за своята способност напълно да игнорират тази реалност, а също и за да се присмиват и да атакуват безжалостно всеки, който я извади на показ.

АНАРХИЯ И ЗАЩИТА

Една основна част от реалността, върху която се фокусират анархистите и която си струва да се дискутира е, че държавите и правителствата твърдят, че служат и защитават своите граждани. Когато бях дете и поставях под въпрос етиката на Втората световна война, ме питаха дали бих предпочел да говоря немски? С други думи, смелите мъже и жени от войските на Съюзниците са дали живота си и кръвта си, защитавайки ме от чуждестранни мародери, които са искали да ме

побоят. Този подход поддържа основната история, а именно, че държавата се опитва да защитава своите граждани.

Затова, когато поставям под въпрос употребата на насилие при осигуряването на образование, хората винаги ми казват, че при липса на насилие, дори когато признават съществуването му, бедните ще останат необразовани. Този подход поддържа основната история, че смисъла от държавното насилие в тази сфера е да образова децата.

Може да видите същия шаблон почти навсякъде. Когато говоря за насилието във войната срещу дрогата, ми казват, че без тази война обществото ще се разпадне до nihilisticни пристрастености и насилие. Ето защо целта на войната срещу дрогата е да се държат хората далеч от наркотиците, а техните съседи – от насилието, свързано с тях. Когато говоря за принудителното хищничество на програмата Социална сигурност, ми отговарят, че без нея възрастните ще умрат от глад по улиците, поддържайки тезата, че целта на Социална сигурност е да осигурява доходи на старите хора, без които те ще гладуват.

Когато обаче се обърнем към историята, твърдяща, че държавата съществува, за да защитава своите граждани, очевидно е, че стигаме до същинската реалност на насилието, упражнявано чрез данъците.

Доста ще ми е трудно да ви убедя, че единственото, което ме интересува е да ви защитавам, ако преди това съм ви нападнал. Ако пристигна с черен ван, нахлузя ви качулка на главата, хвърля ви отзад във вана, вържа ви и ви захвърля в мазето си, дали е разумно да приемете като правдиво обяснение за подобна диващина това, че просто съм искал да ви предпазя да не пострадате?

Със сигурност бихте отговорили, че ако действително съм искал да ви предпазя, няма никаква причина да ви отвличам и затварям в малка стая, нали? Със сигурност, след като инициирам употреба на сила срещу вас, е ирационално (меко казано) да твърдя, че действам само с цел да ви предпазя от употребата на сила.

Това е основната причина, поради която за агресията, иницирана от държавите срещу собствените им граждани с цел да отнемат парите и фуража, необходими за воденето на война, никога не се говори. Трудно е да се поддържа тезата, че държавите съществуват, за да защитават своите граждани, ако най-голямата заплаха за гражданите винаги е тяхната собствена държава.

Ако трябва да ви ограбя, за да платя за „защитата“ на вашата собственост от кражба, най-малкото създавам незаобиколимо логическо противоречие, ако не и изключителна морална дилема.

По принцип, когато принудата е необходимо зло за постигане на морално добро, тази принуда не се крие от погледа на масата хора. В полицейските драми, насилието на полицаите не се крие. Във военните филми снаряди, куршуми и крайници летят през екрана в неограничени количества.

При все това, за насилието в основата на войната и държавните социални програми не се говори, не се признава, скрива се от погледа; счита се за лудо, срамно и неблагоприятно да се говори за него.

Ловец, който гордо показва убит елен на покрива на колата си, излага рогата в избата си и прави барбекю с месото му за приятелите си, до известна степен се гордее с това и със сигурност не е засрамен от своето хоби.

Ловец, който ползва заглушител, застрелва елен посред нощ и предпазливо заравя тялото, заличавайки следите, определено не се гордее с делото си и очевидно е засрамен от хобито си.

Ето защо, когато анархист разглежда обществото, той вижда отчаян срам по отношение на употребата на насилие за постигане на социални цели, като например отбраната, здравеопазването и образованието. Всеки анархист, който има дори и бегъл интерес към психологията (слагам и себе си в тази категория), разбира, че подобен вид срам, за който не се говори, е отровен както за отделния човек, така и за обществото.

Ето защо, неизбежно, на анархиста се пада неприятната задача да изрови „тялото в задния двор“, или да посочи към широкоразпространената, всеобхващаща и непрекъснато увеличаваща се употреба на насилие за постигане на морални цели в обществото. „Правилно ли е това?“, пита анархистът, напълно наясно с враждебните и обидени погледи, които получава от околните. „Как може насилието едновременно да е най-голямото зло и най-голямото добро?“. „Ако насилието, което използваме, за да постигаме нашите предполагаемо добри морални цели е оправдано и добро, защо ни е толкова срам да говорим за него?“

Да бъдеш анархист изисква, меко казано, дебела кожа, когато става въпрос за социалното неодобрение и враждебност.

Когато хората наистина са изчерпали всички други възможности, обикновено не се срамуват от крайното решение. Дори да приемем най-повърхностния прочит на Втората световна война за верен, победителите са демонстрирали справедлива гордост, тъй като историята включва значителното условие, че не е имало друг начин да се отговори на агресията на германските, италианските и японските фашисти.

Родителите споделят открито, че удрят децата си, ако те наистина вярват, че няма рационална или морална алтернатива на употребата на сила. Ако удрянето на дете е единствения начин да го научиш да е добър, продуктивен и рационален възрастен, тогава да не го удряш е очевидно форма на лошо възпитание. Удрянето на детето в този случай се превръща във вид морална отговорност, и в този смисъл позитивно, по същия начин, по който разглеждаме дърпането му за гърба, за да не слезе на улицата сред колите, както и това да следим да си изяде ежедневната доза зеленчуци.

Разбира се, подобен родител реагира с възмущение и негодувание, ако му кажете, че има по-продуктивни алтернативи на насилието, когато говорим за отглеждането и възпитанието на дете, тъй като, ако алтернативи има, неговото насилие се превръща от добро в морално зло.

Това е ситуацията, в която се намира анархистът, когато говори за ненасилствени алтернативи на съществуващите принудителни „решения“. Ако има ненасилствен начин да се помогне на бедните, да се лекуват болните, да се образуват децата, да се защитава собствеността, да се построят

пътища, да се защитава дадена територия, да се решават спорове, да се наказват престъпници и т.н., тогава държавата се превръща от необходимо зло в абсолютен криминален монопол.

Това, по редица психологически, лични, професионални и философски причини, е доста голяма и неприятна хапка за повечето хора.

АНАРХИЯ И МОРАЛ

Друг парадокс, който анархията изважда по неудобен начин на светло е противоречието между принудата и морала.

Хората като цяло разбираме и приемаме принципа, че там, където няма избор, не може да има морал. Ако човек му бъде наредено да извърши някакво зло, докато към слепочиято му е опрян пистолет, ще ни бъде трудно да го наречем зъл, особено сравнен с човека, държащ пистолета и даващ заповедите.

Ако приемем Аристотеловата гледна точка, че целта на живота е щастието и ако приемем Сократовата гледна точка, че добродетелта води до щастие, тогава, отнемайки избора на хората им отнемаме възможността да бъдат добродетелни, следователно и да бъдат щастливи.

В това да помагаш на другите има страхотно удоволствие – със сигурност мога да твърдя, че това е едно от най-големите удоволствия, извън любовта, която го включва. Да се помага на другите, обаче, е сложна работа, изискваща голямо внимание към личността, строги стандарти, комбинация от окуражаване, строгост, ентузиазъм, симпатия и дисциплина и много други качества!

Да се използва принуда, за да се стимулира дарителството е като да се използва отвличане, за да се създаде любов. Употребата на насилие чрез държавните програми не само, че отнема правото на избор на тези, искащи да помагат на бедните, и по този начин – удоволствието от постижението, както и мотивацията на щастието, но то покварява и разрушава сложната размяна, необходима, за да се издигне човешката душа от скромното си обкръжение и собствените си ниски очаквания.

Ако вярваме, че насилието е правилен начин за постигане на морални цели: например, да помагаме на бедните, то тогава има два други подхода, които ще са много по-логично последователни от принудителната кражба чрез данъците.

Ако насилието е единствения правилен начин да се постигне икономическо „равенство“, тогава със сигурност е много по-смислено просто да позволим на тези под определено ниво на доход да крадат разликата до това ниво от останалите. Ако виждаме, че държавните социални агенции

взимат за себе си огромно количество пари, а те са един наистина тежък разход, то тогава лесно можем да елиминираме тази излишна работа и освен това ще имаме много по-последователна система, като отстраним посредника и позволим на бедните да крадат директно от средната и високата класи.

Ако мисълта за подобно решение ви изпълва с ужас, то тогава е важно да разберете за какво става въпрос. Ако считате, че това предложение ще доведе до това въоръжени банди от бедняци да плячкосват по-богатите квартали, тогава в действителност казвате, че бедните са бедни, защото нямат самодисциплина и правилна преценка и съответно ще плячкосват от другите и ще подкопават икономическия успех и цялостната сигурност на обществото с цел да удовлетворят своите собствени моментни желания, без мисъл за бъдещето.

Ако това е така, ако бедните наистина са диваци с къс хоризонт на мислене, тогава е очевидно, че те нямат необходимата преценка и самоконтрол да гласуват на демократични избори – тъй като на тях става дума основно за насилственото прехвърляне на доходи. Ако бедните ги е грижа само как да удовлетворят моментните си желания, без мисъл за бъдещето, тогава не трябва да им се позволява да имат общо с принудителното разпределение на богатство в обществото като цяло.

Вероятно отнемането на правото на глас на бедните ви изпълва с гняв? Много добре, тогава можем да приемем, че бедните са рационални, можещи и желаещи да отложат удоволствието си. Ако човек е достатъчно мъдър да гласува за употребата на сила, тогава със сигурност е достатъчно умен да използва тази сила и сам.

И наистина, трудностите пред това да използваш сила *лично* са много по-големи, отколкото пред това да гласуваш за употребата на сила в демократична система. Ако трябваше да вземете пистолет и да започнете да събирате собствеността си от богатите хора, това е доста висока бариера. Ако, от друга страна, просто трябва да сложите един знак върху бюлетината веднъж на всеки няколко години, а след това да седнете и да чакате чека си да пристигне, със сигурност това би ускорило насилието в обществото много по-бързо.

Ако все още си мислите, че това решение ще е катастрофално, защото бедните ще действат с лоша преценка, тогава има свързан проблем, който е качеството на образование, което получават бедните.

АНАРХИЯ И ОБРАЗОВАНИЕ

Ако на бедните им липсват мъдрост, знания и добра преценка, след като са били образовани от държавата в продължения на почти 15 години, то ако смятаме, че бедните могат да бъдат образовани по принцип, следва да виним държавата за провала ѝ да го направи. Тъй като бедните

не могат да си позволят частни училища, те трябва да предадат децата си на държавните училища, които имат пълен и принудителен монопол върху тяхното образование.

Има само два варианта: бедните или имат капацитета за мъдрост и ефективност, или го нямат. Ако бедните имат капацитет за постигане на мъдрост, тогава държавата е напълно отговорна за провала си да го използва чрез образованието. Ако бедните нямат капацитет за постигане на мъдрост, тогава държавата е отговорна за пропиляването на огромно количество ресурси в безплодни опити да ги образова и също така не може да им се даде правото да гласуват.

Отново искам да повторя: знам, че вероятно е дразнещо и неудобно да четете редове като горните, но аз самият с усилие на волята се въздържам от това да дам ясните и морални анархистки решения на тези, на пръв поглед, нерешими проблеми. Няма смисъл да предлагаш хапче на обществото, ако обществото не смята, че е болно. Ако апендиксът ви е възпален и аз ви предлага да го отстраня, със сигурност ще ми благодарите със сълзи на очи. Ако обаче ви налетя на улицата и ви предлага да ви премахна апендикса, който считате за нужен и здравословен за вас, със сигурност ще искате да ми повдигнете обвинения за нападение.

Имайки предвид, че анархизмът представлява почти цялостно скъсване с политическото общество – независимо, че е, както описах по-горе, високо морално и рационално разширение на обществото от личности, той остава крайно непривлекателен, ако считате, че всичко е наред с политическото общество.

Чърчил има една знаменита реплика: „Демокрацията е най-лошата форма на управление, с изключение на всички други форми, които са опитвани от време на време.“ Анархистите смятат, че това е вярно, но и добавят, че никоя на форма на управление не е по-добра от липсата на държавно управление.

Това не означава, че тиранията е по-добра форма на управление от демокрацията. Напротив, но моят проблем е, че на запад сме постигнали демокрацията през последните няколко десетилетия и сега сме напълно доволни да почиваме на лаврите си, така да се каже.

Прекарах почти 15 години като софтуерен предприемач и е възможно това да е повлияло в някаква степен на перспективата ми по този въпрос. Всяка година или две софтуерния бранш се изобретява наново от нулата, което изисква постоянно посвещаване на динамиката, непрекъснатото учене и изоставянето на предишни идеи. Бързите течения на постоянната промяна неминуемо изтласкват инертните хора настрана.

Ето защо напълно оценявам значителната стъпка напред, която представлява демокрацията, но фактът, че нещо е „по-добро“ не означава по никакъв начин, че то е „най-доброто“.

Когато средновековните хирурзи разбират, че пациентът има по-добър шанс да оцелее, ако отрежат крайник, това със сигурност може да бъде наречено по-добро решение, но едва ли бихме го нарекли най-доброто възможно решение. Разбирането, че превантивните мерки винаги са по-добри от лечението не означава, че всички лекове са еднакво добри.

Нямам съмнение, че когато първият пещерен човек, който измислил как да пали огън, е споделил знанието си с племето и всички те, седейки в пещерата, с крака към играещите пламъци, за първи път стоплени посред студената зима, са си казвали един на друг: „Е, със сигурност *няма как* да бъде по-добре от това!“.

Без съмнение, когато хиляда години по-късно някой осъзнал, че е по-лесно да хванат и опитомят крава, вместо непрекъснато да се налага да ловуват дивеч, всички са застанали пред огъня и с пълни с мляко стомаси са си казали: „Е, със сигурност *няма как* да стане по-добре от това!“.

Това, без съмнение, са истински подобрения и ние никога не трябва да подценяваме напредъка, който постигаме, но и не трябва автоматично и до безкрай да приемаме, че всяка стъпка напред е последната и най-идеалната и че нищо не може да се подобри в бъдеще.

Демокрацията се счита за по-добра от тиранията, и смятам, с право, тъй като в някаква степен имитира механизмите за обратна връзка на свободния пазар. Казват, че политиците трябва да осигуряват стоки и услуги за гражданите, които дават обратна връзка чрез гласуването.

Изглежда логично да продължим да разширяваме все повече и повече това, което кара демокрацията да работи. Ако съм доктор и открива, че заразявам по-малко от пациентите, когато си измия малко пръстче, тогава със сигурност има смисъл да започна да мия и други части на ръката си.

Реално погледнато това е същината на моят подход към анархизма. Ако доброволността и обратната връзка – квази-пазара, е това, което прави демокрацията по-добра, тогава със сигурност следва да работим възможно най-здраво, за да разширим доброволността и обратната връзка, особено след като имаме примера на реалните пазари, които работят невероятно добре.

АНАРХИЯ И РЕФОРМИ

У хората има огромен страх или, за да сме точни, голямо желание по отношение на изоставянето на тази системата, когато съществува възприятието, че вместо това можем да я реформиране.

Казват ни, че демокрацията е каша: политиците обслужват специални интереси, приласкават гласоподавателите с „безплатни“ неща, манипулират валутата, за да избегнат увеличението на преките данъци, създават безкрайни и нерешими проблеми в сферите на образованието, социалната сфера, затворническата система и т.н., но нека не изхвърляме бебето заедно с водата от коритото! Ако имаш добри идеи за това как да се подобри системата, трябва да се ангажираш, а не да стоиш удобно на стола си и да критикуваш всичко, което ти види окоето! Една от редките привилегии на живота в демокрация е тази, че всеки може да се включи в политическия процес -

от това да участва в борда на местното училище до това да е премиер или президент на цяла държава! Кампании за петиции, спонтанен активизъм, блогове, асоциации, клубове и т.н. – има безброй начини да се включиш политическия процес.

Предвид степента на обратна връзка, достъпна за средностатистическия гражданин, няма особен смисъл да се агитира за промяна на системата като цяло. Тъй като системата е толкова гъвкава и нагаждаща се, трудно е да си представим, че може да бъде заменена от която и да е друга по-гъвкава система. Ето защо практическият идеал за всеки, интересуваш от промяна в обществото е да изкара идеите си на „пазара“ на демокрацията, да види кой ще ги възприеме и да прокара визията си чрез системата – мирно, политически, *демократично*.

Това е наистина страхотна приказка, която има един „малък“ недостатък – няма нищо общо с демокрацията.

Когато мислим за един наистина свободен пазар, известен още като „свободният пазар“, ние разбираме, че няма нужда да работим с години, да се откажем от десетки хиляди долари приход, за да задоволим нуждите си. Например, ако искам да пазарувам вегетарианска храна, няма нужда да прекарам години в лобирание на местния супермаркет, или да се присъединя към някакъв полу-ефективен надзорен съвет, да забивам агитационни табели по дворовете, да пиша писма и да уговарям всеки в квартала. Всичко, което трябва да направя, е да отида и да си купя малко вегетарианска храна – на място или по интернет.

Ако искам да се срещам с дадена жена, не ми се налага да лобирам в целия квартал, да накарам хората да подпишат петиция, да изнеса вдъхновяващи речи за своите качества като приятел, да посветя години от живота си, опитвайки се да получа колективно одобрение за това да я поканя на среща. Всичко, което се иска от мен е да я поканя на среща и да видя дали ще ми отговори с „Да“.

Ако искам да бъда лекар, няма нужда да прекарам години да лобирам пред всеки лекар в държавата, за да получа одобрение от мнозинството за моята кандидатура. Не ми се налага да вървя по този път и когато искам да се преместя, да карам кола, да си купя книга, да планирам пенсионирането си, да отида да живея в друга държава, да науча даден език, да си купя компютър, да избира да имам дете, да започна диета, да започна да тренирам, да започна лечение, да даря пари и т.н.

Ето защо е ясно, че на хората им е „позволено“ да взимат важни и живото-определящи решения без да се консултират с мнозинството. Огромната част от нашия живот е експлицитно недемократична, поне докато ние страстно браним правото си да взимаме собствени решения и да правим собствените си грешки, без да ги подлагаме на проверка и одобрение от другите. Как става така, че ни е „позволено“ да избираме за кого да се оженим, дали да имаме деца и как да ги отглеждаме, но ни е забранено със сила да избираме къде децата ни да посещават училище (в САЩ и другаде, бел. прев.)? Защо всяко решение, което води до решението за това как да си образуваме детето, е напълно свободно, лично и антидемократично, но в момента, в който детето ни има нужда от образование, напълно противоположната методология бива натрапена на семейството със сила? Защо свободната анархия на личните решения е такъв морален императив

за всяко решение, което води до нуждата на детето от образование, но след това свободния анархичен избор става най-голямото възможно зло и на нейно място идва принудителната власт?

Има една много цинична част от мен, което не означава, че цинизма ми е неправилен, която казва, че причината да няма директна намеса в правенето на деца е защото по този начин хората ще имат повече деца, които са нужни като данъкоплатци на държавата, по същия начин, по който млекопроизводителят има нужда кравите му да се размножават. Тези, които извличат изгоди от политическата власт имат нужда от нови гласоподаватели, но със сигурност не искат независими, критични и рационални данъкоплатци, тъй като това е точно обратното на това да си данъкоплатец. Ето защо те не се месят в *правенето* на деца, само в *образованието* им – както отглеждащия гъски не се меси на снасянето на яйца, но винаги подрязва крилата на всички гъски, за да ги държи живи и да печели от тях.

АНАРХИЯТА И ИЗКЛЮЧЕНИЯТА

В тази точка от книгата вероятно си мислите, че сигурно има добри причини за това политическата принуда да бъде сменяна с лична анархия в определени ситуации. Може би има някакво правило или принцип, който разделя двата типа ситуации и съответно ако можем да го открием, ще разрешим загадката.

Ако се разделя с приятелката си не ѝ дължа нищо от гледна точка на закона. Ако, обаче, се ожена за нея ѝ дължа. Когато постъпвам на нова работа може първоначално да бъда на изпитателен срок за няколко месеца, по време на които могат да ме уволнят, или да напусна, без последствия, но положението е различно, ако съм на трудов договор. Можем да се сетим за много подобни примери. Основната разлика с държавата, обаче, е, че това са доброволни и договорни ситуации.

Оправданието за съществуването на държавата, особено демократичната такава, се корени в концепцията за „обществения договор“. Тъй като се е случило да се родим в определен географски регион, „дължим“ на държавата своята вяност, време, енергия и пари до края на живота си, или докато сме на нейна територия. Този „договор“ е отворен за предоговаряне, стига да решим да променим държавата чрез участие в политическия процес – или можем да я напуснем, също както можем да напуснем един брак или едно работно място. Този аргумент, който има корените си още от Сократ, се основава на имплицитен, подразбиращ се договор, който остава в сила докато самите ние оставаме в географската зона, управлявана от държавата.

Само че идеята за „обществения договор“ се проваля на толкова елементарен тест, че фактът, че той оцелява като достоверна идея цели 2000 години служи само като доказателство за силата на пропагандата.

Децата не могат да сключват договори, а на възрастните не може да се налагат договори със сила. Ето защо това, че си роден в дадена географска област не създава никакъв договор, тъй като трябва да си лунатик или католик, за да вярваш, че подобни задължения се полагат на едно новородено бебе.

Ето защо децата не могат да са обект на или отговорни за каквато и да е форма на имплицитен обществен договор.

Възрастните, от друга страна, трябва да могат да избират какви договори сключват, а ако не могат, то тогава няма разлика между прилагането на договор върху дете и върху възрастен. Ако кажа, че имплицитните договори не важат за децата, не мога да твърдя, че когато детето навърши 18 години те магически стават валидни, следователно задължават възрастния.

Важно е да се запомни, че фундаментално нещо наречено „държава“ не съществува. Когато напишете чек, за да си платите данъците, той се издава на абстрактен, квази-корпоративен обект, но се осребрява и изразходва от реални човешки същества. Ето защо реалността на обществения договор е, че редица хора се редуват от другата страна: новоназначени политически лидери, постоянни граждански служители, съдии, понякога техни консултанти. Този дружен калейдоскоп от хора, които осребряват чека ви и харчат парите ви е реално обекта, с който сключвате обществения си договор. (Това може да се случи и на свободния пазар, разбира се: когато взимате заем, за да купите къща, вашият договор е с банката, не със служителя на гишето, и не го следва, когато той си смени работата.)

Само че, да се каже, че един човек може да бъде задължен от едностранно наложен договор, представляван от непрекъснато променяща се коалиция от хора, в система, която е създадена стотици години преди неговото раждане, без негов предварителен избор, тъй като той не е избрал къде да се роди, както и без изрично съгласие към момента, е просто нелепо.

По принцип можем да приемем за несправедлив всеки стандарт за правосъдие, който се отрича сам себе си. Когато пазаруваме, едва ли бихме казали, че има „промоция“, ако цените са вдигнати с 30%. Няма да предоставим купон, който добавя долар към цената на това, което купуваме, всъщност, не бихме го взели изобщо!

Ако разгледаме идеята за „обществения договор“, за която се твърди, че е в основата на защитата на съществуването на държавата, то тогава е разумно да се запитаме дали общественият договор би могъл справедливо да приведе в сила самия обществен договор! С други думи, ако държавата е морално оправдана поради етичната валидност на подразбиращ се и едностранно наложен договор, дали тогава държавата ще защити подразбиращите се и едностранно наложени договори? Ако отворя автосалон и започна автоматично да „продавам“ коли на всеки в радиус от 10 пресечки, а след това почна да им пращам сметките за колите, които са „купили“, и също така им изпратя и колите, а също така задължа децата им во веки веков с подобни сделки, дали държавата ще наложи спазването на подобен „договор“?

Мисля, че всички знаем отговора на този въпрос...

Ако се опитам да задължа с обществен договор агенция, която твърди, че се основава на съществуването и валидността на точно същия обществен договор, те ще ми се изсмеят в лицето и ще ме нарекат луд.

Започвате ли да виждате по-ясно на какъв тип морални и логически противоречия се базира държавната система?

Много пъти в човешката история дадени общества стигат до правилното заключение, че определена институция повече не може да бъде реформирана и трябва да бъде разпусната. Най-известният пример е робството, но можем да посочим и други, като например единството на държавата и църквата, олигархичната аристокрация, военните диктатури, човешки и животински жертвоприношения за боговете, изнасилването като плячка от военни действия, мъченията, педофилията, насилието срещу съпругата и т.н. Това не означава, разбира се, че всички тези практики са изчезнали от лицето на света, но означава, че в цивилизованите общества същественият дебат е приключил, и то не с решението да се „реформират“ институции като робството.

Всеки моралист, който казва, че да се премахне робството е криминално и морално бедствие от най-висок порядък и вместо това трябва да окуражаваме робите да се опитат да работят за промяна на системата отвътре, или пък да учим робовладелците доброволно да започнат да третират робите си с по-малко насилие, едва ли би могъл да бъде наречен моралист, по съвременните стандарти. Вместо това бихме окачествили подобен „реформатор“ като много удобен апологет на съществуващата бруталност на системата. Преструвайки се, че злините, присъщите на робството могат да бъдат омекотени или премахнати чрез доброволна вътрешна реформа, тези „моралисти“ всъщност забавят или спират прогреса към премахването на робството в много сфери. Поддържайки фалшива надежда, че институция на злото може да бъде обърната към добро, тези софисти намаляват силата на моралния аргумент, който е, че робството е зло по природа, следователно не може да бъде променено.

Смърянето „Изнасилвай по-нежно“ е оксиморон. Изнасилването е обратното на нежно, обратното на морал.

Това е начинът, по който много анархисти виждат позицията, че съществуващата система на политическо насилие трябва някак да бъде реформирана отвътре, вместо да ѝ се противопоставим на морална основа, като абсолютно зло, основано на принуда и насилие, особено спрямо децата – с неизбежната последица, че единственото избавление може да дойде от пълното ѝ унищожение.

АНАРХИЗМЪТ И ПОЛИТИЧЕСКИТЕ РЕАЛНОСТИ

Успоредно с анархистките морални аргументи срещу използването на сила за решаване на проблеми идват и много добре развити икономически аргументи срещу дългосрочната стабилност на всяка демократична политическа система.

Да вземем, например, проблема на неравните стимули.

В САЩ хиляди производители на захар получават огромни държавни субсидии и защита чрез принуда от външна конкуренция – привилегии, които съществуват почти без прекъсване от 1812 година. Въпреки, че 1.2 милиарда долара са дадени за захарни субсидии през 2005-та година, огромната част от парите отиват при няколко десетки производители.

Тези захарни субсидии струват на американската икономика милиарди долари на година и осигуряват нетни печалби за милиони долари на производител. Средностатистическият американски потребител ще трябва да се бори с години и да похарчи огромно време и пари, за да се опита да отмени субсидиите в Конгреса, но за какво? Няколко долара на година на човек? Само луд би се занимавал с това.

От друга страна, разбира се, тези производители на захар ще похарчат колкото време и пари са необходими, за да запазят огромния поток от пари в тяхна посока. Не е трудно да преценим кой ще предостави по-убедителни „стимули“ в Конгреса. Не е трудно да си представим и кой ще дари възможно най-много за кампаниите на конгресмените. Срамно лесно е да кажем и кой ще продължи да звъни на конгресмена в 2 сутринта с яростни заплахи за това какво ще се случи, ако подложи на разискване смисъла от субсидиите и с обещания за пари, ако се въздържи от това.

Политиците, както и всички ние, действат по рационалния път на най-малкото съпротивление. Даден конгресмен няма да получи благодарности за това, че е спрял субсидиите и е върнал няколко недоказуеми и незабележими долара обратно в джоба на своя избирател – подобна „полза“ едва ли била забелязана. От друга страна производителите на захар ще вдигнат вой до небето, както и техните служители, тези, които зависят от тях и техните работници, както и всеки, който печели от концентрацията на незаконно придобито богатство.

Освен това, ако субсидиите по някакъв начин бъдат спрени и цената на захарните десерти стане стотинка, всичко, което ще се случи, е, че някой друг политик ще въведе данък, например от една стотинка, върху шоколадите. Разбира се, за да запази зъбите на децата, генерирайки по този начин повече пари, които да разпределя и тотално унищожавайки всякаква полза за потребителя. Дали някой разумен политик ще преследва политика, която ще разгневи поддръжниците му, ще подсили враговете му и няма да му спечели нови приятели?

Разбира се, че не.

Ето защо е лесно да се види, че от една страна няма никакъв стимул да се свърши правилното нещо, а от друга страна има всички възможни стимули да се върши грешното. В случая със захарните субсидии, „болката“ за потребителя е само няколко долара на година. Обаче, ако се умножи това хиляди и хиляди пъти, за всяка отделна група със специален интерес, се вижда как данъкоплатецът ще умре не от обезглавяване, а от малките ухапвания на 10 000 комара, всеки от които храни малките си като пирува с капка от кръвта му.

Никоя демократична държава не е оцелявала, без да завземе монополния контрол над валутата. Причината за това е проста – политиките трябва да купуват гласове, но тази илюзия е трудна за поддържане, ако тези, на които даваш пари трябва да ти ги върнат обратно след няколко години под формата на по-високи данъци. Данъкоплатците ще схванат подобна игра много бързо, така че политиките трябва да намерят други начини да завоалират истината и да ги объркат. Управление с бюджетен дефицит е един от тях – дай пари на хората сега, после подай сметката на техните деца в някакво неопределено време в бъдещето, когато теб вече те няма.

Друг страхотен начин да се преструваш, че даваш на хората пари е чрез инфлацията на валутата, като печаташ повече пари. По този начин може да дадеш 100 долара на даден човек днес, а следващата година просто да намалиш покупателната способност на неговия долар с 5%, като напечаташ повече. Дори и един човек на хиляда няма да разбере какво се случва, а и освен това, винаги имаш на разположение „бизнеса“, върху когото да хвърлиш вината за „маменето“ на потребителя.

Друго „решение“ е да обещаеш на профсъюзите големи увеличения на заплатите, които обаче да влязат в сила в края на управлението ти, така че следващата администрация да трябва да плати сметката. Също така могат да се сключат дългосрочни договори, даващи много медицински и пенсионни блага, огромната част от които ще започнат да се изплащат доста след като си напуснал властта.

Още едно „решение“ е да се продават дългосрочни държавни облигации, които дават кеш тук и сега, а бъдещите данъкоплатци 10, 20 или 30 години по-късно ще трябва да плащат сметката, изплащайки както главницата, така и лихвите.

Друга възможност е да започнеш да лицензираш всичко, което ти види окото – разрешения за строителство, колички за хот-дог, кучета и т.н., като по този начин взимаш много кеш предварително, а оставяш на идващите след теб да се справят с понижената данъчна основа, предизвикана от по-ниската икономическа активност.

Или пък можеш да купиш гласовете на обитаващите апартаменти под наем чрез „контрол на наемите“, оставяйки следващите администрации да се справят с неизбежния недостиг на жилища.

Списъкът може да продължи още много. Това е списък, стар колкото гръцката и римската демокрация, но основната точка е, че демокрацията винаги и завинаги е абсолютно нестабилна.

Основен факт в икономиката е, че хората реагират на стимули. Стимулите във всяко държавно общество – демократично, фашистко, комунистическо, социалистическо и т.н. винаги са толкова

небалансиран, че превръщат държавната хазна в нещо като гладна акула, полудяла от миризмата на кръв.

Но, казват защитниците на демокрацията, хората винаги могат да изберат да гласуват за други хора, които да оправят системата!

Едно от чудесните последствия от това да се работи от позицията на базовите принципи и на доказателства от реалния свят е, че не трябва повече да вярваме на тези благовидни глупости. С изключение на периодите след големи войни, когато трябва да възстановят унищожената данъчна основа, демократичните държавни апарати просто никога не стават по-малки.

Логиката зад това е потискащо проста и също толкова потискащо неизбежна.

Основният въпрос, който следва да си зададе всеки гласоподавател, искащ да бъде информиран, е: *Защо името на този човек е на бюлетината?*

Обичайният отговор е, че има визия да оправи квартала, града или държавата, благородно е посветил живота си на служене на обществото и има нужда от твоя глас, за да започне да оправя проблемите. Той е прагматичен идеалист, който знае, че трябва да прави компромиси, но който въпреки това може да направи забележими подобрения в твоя живот.

Разбира се, всичко това е абсолютна глупост, тъй като очевидно нещата в демокрациите винаги стават по-зле, никога по-добре. Стандартът на живот спада, националният дълг скача до небето, процентът на хората зад решетки се повишава, обещанията разходи, за които няма пари – също и въпреки това, избори след избори, овцете търчат към урните и трескаво пишат мечтите си на бюлетините, сигурни, че *този* път всичко ще бъде иначе! (За тези, които четат това в бъдеще, в момента сме по средата на „Обама-манията“)

Въпросът остава: *Защо името на този човек е на бюлетината?*

Всички знаем, че се изискват огромни суми пари и влияние, за да имаш шанс на изборите за всяка по-сериозна длъжност. Основния въпрос тогава става: *Защо хората дават пари на даден кандидат?*

Не говоря за националната президентска кампания, където хората очевидно дават много пари на кандидата с надежда да му дадат власт да постигне някакъв тип споделена цел и т.н.

Не, имам предвид следното: откъде идват парите, за да *започнеш* изобщо?

Защо фармацевтичните компании, въздухоплавателните компании, инженерните компании, производителите, фермерите, обществените профсъюзи и др. дават пари и подкрепа на даден кандидат?

Очевидно тези групи не дават пари по чисто идеалистични причини, тъй като те са в бизнеса, за да правят пари, поне за своите членове. Ето защо те трябва да дават пари на потенциалните

кандидати, очаквайки в отплата политически услуги в бъдеще - привилегировано отношение, данъчни облекчения, държавни поръчки, мита и ограничения за конкурентите и др.

С други думи, всеки кандидат, за който можете да гласувате вече е купен от други.

Не е ли това странен и циничен извод? Може би, но е много лесно да се прецени дали даден кандидат е купен.

Кандидатите винаги говорят с вълнуващ глас за „жертви“, но със сигурност сте забелязали как никой кандидат не говори *конкретно* какви разходи ще ограничи. Никога не чувате да казва, че ще балансира бюджета като спре финансирането за А, Б или В. Всичко е облечено в абстрактни термини или е специфично обещание към конкретни групи. (В момента текущия фетиш в левите среди е, че 47 милиона американци ще получат „безплатно“ здравеопазване, ако правителството намали данъчните отстъпки за няколко милиардера).

С други думи, ако не виждате ничия друга глава на дръвника, значи *вашата* глава е на дръвника.

Разбира се, ако правителството *наистина* искаше да помогне на икономиката за сметка на няколко много богати хора, просто ще анулира държавния дълг, реално ще обяви фалит и ще започне отначало.

Защо не го прави? Защо никога не се говори по тази теми? Били сме свидетели на контрол на цените на редица стоки и услуги в миналите няколко поколения: защо просто не наложим мораториум върху плащането на лихвите по националния дълг, поне за момента?

Простия отговор е: защото държавата просто не може да оцелее без непрекъснат поток от заеми, основно от чуждестранни заемодатели.

Това е подсказка за това колко е важен вашият глас и колко загрижени са вашите лидери за вашите лични и конкретни проблеми, спрямо, да кажем, тези на чуждестранните заемодатели.

Може да кажете – защо дадена фармацевтична компания ще даде пари на потенциален кандидат, при положение, че не може да се напише договор черно на бяло и при положение, че потенциалният кандидат може просто да вземе парите и повече да не вдигне телефона на тази фармацевтична компания, след като влезе във властта?

Разбира се, има такава вероятност, но тя има и сравнително просто решение.

Когато даден кандидат иска да се кандидатира за какъвто и да е по-висок пост, той обикаля различни места и иска пари.

Когато поискате от някого няколко хиляди долара, разбира се, първия въпрос е: „Какво ще направиш за мен от своя страна?“

В ранните фази на политическа надпревара има голям брой кандидати. Всеки, който иска да дари пари за политически кандидат и се надява да получи политически услуги напред във времето би го

направил само ако вярва, че кандидатът ще изпълни това неписано задължение – може да го наречете „анти-социалния договор“.

В политиката, както и в бизнеса, доверието означава ефективност. Тези, които изграждат репутация на изпълняващи обещанията си могат да сключват сделки с ръкостискане, което значително сваля разходите им. Никой новак, влизащ в дадена сфера няма доверието и историята, за да постигне тази завидна ефективност, така че ще трябва да ги печели в продължение на много години.

Ето защо знаем със сигурност, че когато дадена компания дава пари за политически кандидат с очакване да получи от него услуги в бъдеще, този политически кандидат вече има отлична история в правенето точно на това. Този тип информация циркулира в определени общества: „Джо Хикс си държи на думата!“, точно както информация за довереността на даден дилър на дрога и качеството на продукта му се разпространява в други общества.

Ето защо знаем, че всеки кандидат, получаващ значително финансиране от групи със специален интерес е човек, който много пъти е доказал своята „последователност в корупцията“ в миналото. Ако нямаше история, или имаше лоша история, никой нямаше да му даде пари.

(Странична вметка – това е много интересен пример за това защо анархизмът ще работи – нямаме нужда от държавата, за да налагаме спазването на договорите, тъй като *самата държава* работи на базата на имплицитни договори, които не могат да бъдат налагани правно.)

С други думи, винаги, когато видите дадено име на бюлетината, можете да бъдете абсолютно сигурни, че това име е на човек, който вече е бил купен и е бил купуван в продължение на много години, както и че тези, които му плащат не мислят за вашето добруване...

Можем да отидем и една стъпка по-нататък.

Тъй като всички пари, които се въртят в политическата система трябва да идват от някъде (милионите долари, давани на производителите на захар трябва да идват от данъкоплатците), то можем да сме сигурни, че почти всички ползи, които групите със специален интерес искат да получат, са за ваша сметка. Фармацевтичните компании искат продължение на своите патенти, така че да могат да ви взимат повече пари. Местните стомано-преработвателни компании искат да сложат по-високи бариери пред вносната стомана, така че да могат да ви взимат повече пари. Ако профсъюзите искат повече пари, те ще излязат от вашия джоб. Ако полицията иска да харчи повече за войната срещу дрогата, това ще ви струва сигурността, безопасността и парите.

Всеки, който се стреми да се облагодетелства от държавната хазна всъщност с ръка напипва пътя към портфейла ви.

Затова е напълно честно и разумно да ви напомня, че всяко име, което виждате на бюлетината е диаметрално противоположно на вашите лични интереси, тъй като на тях им е платено от хора, които искат да ви ограбят до шушка.

Друг аспект на демокрацията е неизбежното и постоянно увеличаване на държавните разходи, необходими, за да се задържи политическата власт.

Нека вземем за пример кмет в надпревара за своя втори мандат. Когато се е кандидатира за първия си мандат, работниците от ВиК са дарили 20 000 долара за неговата кампания и в отплата той е вдигнал заплатите им с 10% (ВиК е на издръжка на общината в САЩ, бел.прев.). Сега, когато се кандидатира за втори мандат, не може да им даде ново 10%-но увеличение и те нямат причина да даряват за неговата кампания. Ето защо или трябва да им предложи някаква друга блага или трябва да създаде нова програма или привилегия, която да размаха пред някоя друга група, за да си осигури даренията им. Това е причината политическите кандидати винаги да обявяват нови разходи, когато влязат в надпреварата. Новите разходи са доста недвусмислено обещание за облаги, които ще бъдат дадени за тези, които даряват за неговата кампания. Нов стадион, нов конгресен център, нов мост, нова арт-програма, нови жилищни проекти, разширения на магистрали и т.н. – всички те неизбежно и за постоянно вдигат нивото на държавни разходи и са абсолютно задължителни, ако искаш даден пост.

Гореспоменатите служители на ВиК, разбира се, биха предпочели постоянно 10%-но повишение, отколкото еднократен паричен бонус. Ето защо те винаги ще се опитват да договорят постоянен договор, вместо да продължат да са на милостта и волята и прищевките на техните политически господари.

С повторението на този процес, частта на предварително фиксираните разходи във всеки политически бюджет расте и расте. Това е друга причина защо трябва да се създават нови разходни инициативи – за да се осигуряват дарения. Парите не могат да бъдат местени от една сфера в друга, тъй като те са предопределени за конкретна група в замяна на еднократна политическа помощ в миналото.

Ако кметът, кандидатира се за втори мандат реши да махне 10%-ното увеличение с цел да освободи пари, които да предложи на друг в замяна на дарения за кампанията си, той ще извърши политическо самоубийство. Ще наруши свободно подписан договор, ще разгневи работещите и ще провокира доста мирнозлива стачка. За неговия собствен личен интерес резултатът ще е дори лош.

Вече знаем, че хората даряват за политическа кампания на базата на имплицитен договор за бъдещи облаги от обществената хазна. Ако кандидатът се опита да спре облаги, които преди това е дал в замяна на дарения, не само ще си навлече гнева на съществуващите групи със специален интерес, но и ще се покаже като човек, който нарушава своите имплицитни „договори“. Тъй като на този кандидат повече не може да се разчита да дава обществени пари на тези, които даряват за кампанията му, той ще се окаже с почти незабавно пресъхнал поток от дарения, а неговата политическа кариера ще свърши бързо-бързо.

Разбира се, бившите политици са високо ценени като лобисти, но ако този кмет наруши имиджа си по този начин, той няма вече да бъде ценен дори и в тази си роля и ще загуби значителен приход от своята кариера след политиката.

И най-накрая, всеки политически кандидат, който е насочвал обществени пари към дарители от миналото е поставен пред проблем с изнудването. Ако се опита да прекара някой от предишните си поддръжници, ще започнат мистериозни течове към медиите с информация за сделки под масата, с които е дошъл на власт, ефективно приключвайки неговата политическа кариера. Всички останали кандидати ще изобличават неговата цинична корупция, докато, в същото време, правят собствените си тъмни сделки.

(Поучително е да отбележим, че при пресъздаването на процеса на политическата кампания в „Западното Криво“ и „Жицата“ многократно се показват кандидатите, молещи за пари, но *никога* веднъж не се показва защо ги получават – липсват мотивите на техните дарители. Причината за това е проста: те искат да покажат идеализиран политик, така че не могат да разкрият причините, поради които хората им дават пари. Ако измислената история трябва да следва неизбежните „закони“ на демокрацията, то сюжета ще бъде прекъснат грубо или кандидата ще бъде разкрит като много по-малко симпатичен. Кандидатът ще иска пари, а потенциалния дарител ще посочи услугата, която иска в замяна. Тогава кандидатът или ще откаже, спирайки по този начин кампанията си поради липса на пари, или ще се съгласи, приключвайки с всяка симпатия, която бихме изпитали към него. Тази проста истина, както и много други в едно общество на държавен принцип, никога не може да се дискутира, дори в шоу като „Жицата“, където нямат проблем да разкриват корупцията навсякъде другаде. Може да се покаже как полицаи чупи пръстите на дете, но природата на политическия процес трябва да остане скрита завинаги...)

Поради тези причини можем да видим, поне на ниво икономика, че демокрацията е нещо като бавно самоубийство, при което ви казват, че най-голямата гражданска добродетел е да одобрявате кой искате да ви ограбва.

Не искам тази книга да се превърне в критика на демокрацията, а както казах преди, моята цел е просто да ви помогна да разберете множеството противоречия, които са неизбежни при логическа или морална защита на общество на държавен принцип.

Ако не знаете, че обществото е болно, никога няма да се потърсите лекарство.

СОЦИАЛНИТЕ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА НА АНАРХИЗМА

В интерес на ефективността – вашата и моята, реших да направя тази книга възможно най-кратка. Ако не съм показал поне някои от логическите и морални проблеми със съществуващия начин на организация на обществото, съмнявам се, че някога ще мога да го направя.

Ако приемем, че поне част от критиките към държавата, представени в тази малка книга са поне потенциално валидни, остава един съществен въпрос: „Защо никога не сте чували за тези

критики?” Ако можете лесно да разберете горните прости и ефективни критични аргументи, сравнено с, да кажем, математическата основа на теорията на относителността – тогава следва да си зададем този въпрос.

В него има много повече сила, отколкото предполагате.

Ако отправя обвинението, че нашето общество в момента е организирано на принципа на насилието, контрола и бруталните наказания, но никога не сте чували този аргумент преди, въпреки таланта на десетки хиляди добре платени интелектуалци, професори, специалисти, журналисти, писатели и т.н., тогава трябва да има някаква причина, или серия от причини за подобно универсално мълчание.

Стандартът за доказване на невероятни нови теории трябва да бъде вдигнат точно толкова, колкото тези теории са лесни за разбиране. Новите теории, които са трудни за разбиране е по-лесно да приемем за потенциално верни, поради тяхната трудност. Новите теории, които са лесни за разбиране, обаче срещат повече препятствия, тъй като те трябва да обяснят как така не са били разбрани, дискутирани и разпространени преди.

В тази последна част от книгата ще говоря за това, защо мисля, че анархизмът почти никога не се дискутира открито и защо всъщност непрестанно е обект на присмех, страх и иронизиране. Ще представя това, което виждам като интересен парадокс, и по-точно, че *степената, в която анархизмът остава извън обществената дебат е точно степената на сигурност, че анархизмът без съмнение ще работи.*

АНАРХИЗМЪТ И АКАДЕМИЧНИТЕ СРЕДИ

Нека погледнем академичния свят, с фокус върху хуманитарните науки–икономика, история, философия, социология, политически науки и др. , където анархизмът би бил възможна тема за дискусия.

Вярно е, че малко интелектуалци имат успешни кариери, показвайки симпатии към анархизма. В ляво имаме примера на Ноам Чомски. В либертарианския лагер имаме примера на Мъри Ротбард. Въпреки това, огромната част от хората в академичния свят просто въртят очи, когато се повдигне темата за анархизма като реална алтернатива на общество, базирано на насилието.

За да разберем това, първото, което трябва да проумеем относно академичната сфера е, че тъй като тя е субсидирана от държавата, търсенето силно надхвърля предлагането. С други думи, има много повече хора, които искат да станат университетски преподаватели спрямо наличните работни места.

Това, което обикновено би се случило, ако академичните среди бяха част от свободния пазар е, че заплатите и бонусите ще слязат до нива, близки до равновесното положение.

В момента работещите в академичните среди получават няколко месеца отпуск през лятото, не работят по твърде голям брой курсове едновременно, почти невъзможно е да бъдат уволнени, ако достигнат позиция на постоянен преподавател, прекарват дните си четейки, пишейки и дискутирайки идеи (нещо, което повечето от нас приемат за хоби), пътуват на чужди разноски по конференции, получават високо обществено уважение, плаща им се за сабатикал (определен период от време – месеци или понякога цяла година, в който човек се откъсва от работа, но продължава да получава заплата, бел. прев.), имат цяла палитра от привлекателни облаги и могат да избират дали да се възползват от неложен пенсионен план или да продължат да участват в академичния живот - както преценят. Освен всичко това, често годишните им заплати са с шест цифри и нагоре!

Предвид броя непарични привилегии в академичните среди, при един свободен пазар заплатите в сектора или ще спаднат рязко или изискванията към работата ще се повишат. Обаче, особено в САЩ, хората в академичната сфера работят под защитата на силно субсидирани профсъюзи и това не се случва.

Това, че работата е толкова желана от толкова много хора означава, че имаме „пазар на продавача“, при който дузини квалифицирани кандидати се борят за всяко работно място. Това е все едно да си Анджелина Джоли в нощен клуб – тези, които могат да предложат най-много, могат да бъдат изключително придирчиви.

Също така, тъй като щатните академици не могат да бъдат уволнявани, ако ръководителят на департамент наеме неприятен, проблематичен, труден или просто изнервящ човек, той ще трябва да живее с това решение през следващите 30-ина години. Ако разводът стане невъзможен, хората ще са много по-внимателни при избора на брачни партньори.

Това е едно просто и основно обяснение за прекалената учтивост и другарство в академичния свят. Хората, които са заядливи или задават неудобни въпроси; които тръгват от базови принципи и по този начин елиминират безкрайните дебати, или тези, чиито позиции поставят под въпрос стойността и етиката на тези около тях, просто не биват наемани.

В ситуация на свободен пазар оригинална и предизвикателна мисъл би била от голям интерес за студентите, които без съмнение биха плащали повече, за да бъдат стимулирани умствено по подобен начин. Обаче, тъй като повечето финансиране в академичния свят идва от държавни средства, студентите нямат почти никакво влияние върху наемането на професорите.

Нека си представим прогреса на един студент-висшист с анархистки уклон.

В своите първи курсове ще раздразни професорите и състудентите си със задаването на неудобни въпроси, на които те не могат да отговорят. Ако говори за насилието, което е в основата на държавното финансиране, той, също така, ще бъде отворен откъм атаки в посока двуличие –

каквито, мога да ви уверя, ще изобилстват, тъй като той приема държавни пари под формата на субсидирано университетско образование.

Подразбиращата се критика към неговите професори - че те получават финансиране и сигурност чрез насилие, ще бъдат силно дразнещи за тях. Въпреки, че един такъв анархист може измъчено да си проправи път през бакалавърската степен, ще му е много трудно да получи каквито и да било препоръчителни писма от своите професори, за да може да влезе в магистърска програма.

Ако професор говори за анархизма на кандидата в своето препоръчително писмо, всеки, който преглежда писмото, ще бъде крайно учуден защо подобна препоръка е факт и ще гледа с подозрение на всяко следващо писмо от дадения професор. Неминуемо ще се разчуе, че на препоръките от този професор се гледа скептично и тогава вземането на курс при него и последващо препоръчително писмо ще е като целувка на смъртта за всеки с академични амбиции. В следствие на това преподавателят ще има по-малко записвания за своите курсове, което, меко казано, няма да помогне за кариерното му развитие.

Ако професорът не спомене анархизма на студента, неговата съдба става дори по-лоша, тъй като ще е изгубил времето за интервюиране на кандидат, който никой не иска. Получилите подобно препоръчително писмо няма да повярват, че той не е знаел, че анархистките наклонности на студента са фактор и следователно ще разглеждат писмото му като странна форма на пасивно-агресивно поведение, и ще са още по-малко склонни да гледат положително на бъдещи препоръки, написани от него.

Ето защо академичен преподавател, който напише препоръчително писмо за студент, чийто възгледи са объркващи и неудобни за останалите, подкопава своята стойност за бъдещите си студенти без да има каквато и да е полза от това. Можем спокойно да приемем, че човек, достигнал ранга професор, дори и да не е щатен, не е човек сляп за своето собствено дългосрочно добруване.

Дори и този анархист по някакъв начин да успее да се добере до магистърска програма, същите проблеми ще съществуват, само че вероятно ще са още по-тежки отколкото при бакалавърската степен. Тези, които са магистърска програма, особено в хуманитарните науки, са там най-вече с цел да си осигурят място в академичните среди. С други думи, те не са там за неуморно преследване на истината, а за да спечелят благоразположението на професорите си, да направят някакъв тип научна работа, с която да ги забележат и да спечелят типа одобрение от тези над тях, което ще ги прати на следващото стъпало на стълбата.

Ето защо, когато анархист започне да говори за своите теории, той ще бъде посрещнат с пасивна или агресивна враждебност от околните. Те ще гледат на него като на дразнещ и анти-продуктивен човек, който им губи времето. Дали неговите теории са верни или не всъщност няма значение. Истината е, че неговите теории активно пречат на преследването на академичен успех, което е причината хората да са в тази класна стая изобщо.

Също така, тъй като анархистът твърди, че има силата да вижда през универсалното було на заявления личен интерес до сърцевината на мотивацията под него, но не вижда сърцевината на мотивацията на тези около него в университета, то на него ще гледат като на практически слеп човек. „Трябва да повярвате в истината“, ще каже той, не виждайки, че тези около него не са там за истината, а за да получат работа в академичната сфера. С други думи *той* избягва истината точно колкото и те.

Също така, напомняйки непрекъснато на хората, че съществуващото общество като цяло и академичния свят в частност, се финансират чрез насилие, анархистът активно дразни и обижда всички около него. Много малко са хората, които могат да поемат морална атака за това, че са слепи относно злото и корупцията и да останат с отворени умове и любопитство.

Ако анархистът е прав, тогава професорите са покварени, а желаещите да станат професори трябва да изоставят начинанието си и да отидат в частния сектор, да станат самонаети или нещо подобно. Обаче тези хора вече са инвестирали години от живота си и стотици хиляди долари нереализиран доход в преследване на позиция в академичната сфера. Те, очевидно, не искат място в свободния пазар, тъй като са в магистърска програма, а ако я напуснат, голяма част от стойността на натрупания им опит ще изчезне.

Можем да разглеждаме този процес още дълго, но нека спрем дотук.

Нека си представим, че един щатен професор прочете тази книга и се съгласи с поне част от верността на някои от аргументите в нея. Той не трябва да се притеснява от това, че ще бъде уволнен, така че защо да не започне да повдига тези въпроси пред своите колеги?

Отговорът е прост: защото подобни гледни точки ще го злепоставят пред тях, ще покажат това, което те смятат за „лоша преценка“ (и в някакъв смисъл ще са прави!) и в крайна сметка ще имат много вреден ефект върху неговите шансове да бъде публикуван, да говори на конференции, да привлича студенти и да се наслаждава на другарска и колегиална работна среда.

По този начин той ще навреди на своето удоволствие, кариера и интереси, без да промени нищо разбираемо за анархизма, така че защо да поема по този път?

Когато дадена среда е покварена, рационалният личен интерес автоматично и непоправимо също бива покварен. Лесно можем да видим това в сферата на политиката, но е по-трудно да го видим в академичната сфера.

Преди да започна тази част казах, че ще представя интересен парадокс, който се изразява в това, че *степенята, в която анархизмът остава извън обществения дебат е точно степенята на сигурност, че анархизмът без съмнение ще работи.*

Анархизмът е основан на простата реалност, че насилието *не е необходимо*, за да се организира обществото. Насилието под формата на самоотбрана е приемливо, разбира се, но инициерирането на употребата на сила е не само морално зло, но и анти-продуктивно от прагматична гледна точка.

Анархизмът, или поне моя подход към него, не е форма на безкраен пацифизъм, който отхвърля всякакво насилие в отговор на друго насилие. Моята формулировка на анархистко общество е следната: това е общество, което има много силни и ефективни механизми за справяне с насилствените престъпления, без наличието на централна криминална група, наречена държава. Без съмнение едно анархистко общество ще се справи с проблемите на престъпността много по-проактивно и по много по-благотворен начин спрямо съществуващите системи, които всъщност правят много повече в посока да провокират насилие и криминални прояви, отколкото да им се противопоставят.

Анархистите разбират силата на имплицитния и доброволен обществен договор и силата на положителните стимули - като заплащането и кариерния успех, както и отрицателните стимули - като социално неодобрение, икономическо изключване и отлъчването от обществото.

Ето защо, по този интересен начин, колкото повече анархизмът бива *изключван* от обществената дискусия, толкова повече анархистите могат да вярват в практичността на собственото им решение.

В академичната сфера очевидно няма централен комитет, който да разстрелва или вкарва в затвора всеки, който повдига въпроса за анархизма в положителна светлина – няма „държава“ в университета, но въпреки това „правилата“ се уважават и прилагат от всички, спонтанно, без планиране, без координация и без насилие!

Иронията става още по-голяма в сферата на политиката, където договореностите по подразбиране при сделките под масата се прилагат универсално чрез процеса на положителен подбор за корупция, при който тези, които не изпълняват своята част от сделката за сметка на държавната хазна биват автоматично изключени от системата.

Ето защо и академичния свят и самата държава работят на анархистки принципи, което представлява спонтанното самоорганизиране и прилагането на неписани правила без да се разчита на насилие.

Едно истинско свободно общество, където тези правила ще бъдат експлицитни и отворено договорни, ще функционира дори *по-добре*.

С други думи, ако за анархизма се говореше открито във финансираните от държавата академични среди, то щеше да е доста малко вероятно анархизмът да работи на практика.

Ако корупцията в демократичните системи не „работеше“ толкова добре, това щеше да е значителен удар по практичната ефективност на анархизма.

АКАДЕМИЧНИТЕ СРЕДИ И ДОБРОВОЛНОСТТА

Хората в академичните среди имат едно много сериозно предизвикателство, особено тези в сферата на икономиката и това е обвинението в тотално двуличие.

Икономистите са почти единни в подкрепата си за свободния пазар, но, разбира се, повечето от тях работят във финансирани от държавата или поне подпомагани от държавата институции като университетите, Световната банка, Международния валутен фонд и др. и, особено в академичните среди, се приютяват зад изключително високите бариери пред конкуренцията под формата на институционализиран протекционизъм, пазейки се от пазарните сили чрез назначенията на постоянна длъжност.

Икономистите имат множество сложни отговори на въпроса защо, ако доброволността и свободния пазар са добри, те изключват самите себе си от волатилността на свободния пазар.

На първо място, казват те, истината на дадено твърдение не се определя от последователността на действията на изказващия я (ако Хитлер каже, че две и две е четири, не казваме, че това не е вярно, само защото е лош човек). На второ място, много хора от академичните среди казват, че те просто са *наследили* системата от тези преди тях и че те са имали тези възгледи за свободния пазар преди да достигнат позиция на постоянен професор. На трето място, те могат да спорят, че и те подлежат на загуба на работното си място, ако департамента им бъде затворен и т.н.

Това са много интересни аргументи и заслужават вниманието ни, но като цяло нямат общо с въпроса за академичната сфера.

Често срещана защита на лицемерните интелектуалци е да кажат, че техните аргументи не могат да бъдат преценявани по тяхното собствено двулично поведение, а трябва да се разглеждат сами по себе си – но този аргумент започва да ни писва по някое време.

За да обясня какво имам предвид, нека си представим един човек на име Боб, който твърди, че неговата основна професионална цел в живота е да мотивира другите да свалят излишните килограми като следват неговата диета. Той непрекъснато говори как е много важно да си с добра фигура и че само *неговата* диета ще ви направи стройни, но, странно, самия Боб остава патологично дебел!

Със сигурност е вярно, че не можем да базираме преценката за ефикасността и стойността на диетата на Боб само по това колко тежи, но можем емпирично да отсъдим дали *Боб* вярва или не вярва в ефективността на своята собствена диета.

Животът е кратък и колкото по-бързо можем да вземаме правилни решения, толкова по-добре.

Представете си, че този следобед небръснат и миришещ човек ви спре на пътя и ви предложи услугите си на финансов консултант, но ви каже, че не може да приеме обажданията ви, тъй като

след като е обявил личен фалит му се налага да живее в кола. Със сигурност е логически вярно, че не можем, емпирично погледнато, да използваме неговата ситуация, за да преценим стойността на неговите финансови съвети, но можем да сме сигурни в следното: *или е следвал собствените си финансови съвети, което видимо е довело до катастрофа, или не ги е следвал, което означава, че не вярва в ценността и верността им.*

Ето защо, от гледна точка на ефективността, никога не бихте наели подобен скитник за ваш доверен финансов съветник – отчасти поради простия факт, че той изглежда не осъзнава ефекта от своя подход върху неговата собствена правдоподобност. Не разбира ли как вие гледате на него, на база неговото представяне? Ако не разбира как изглежда за вас, това е ясен сигнал за неговото почти пълно откъсване от реалността.

По същия начин, ако се появя на интервю за работа, носейки само долни гащи, две карфици и гевгир, очевидно е вярно, че моят избор на дрехи не може да се ползва за преценка на моите професионални знания, но със сигурност моята цялостна преценка, меко казано, ще бъде поставена под въпрос.

Ако не следвате собствените си съвети, не мога *само на тази база* да преценя дали вашият съвет е неверен, но със сигурност мога да преценя дали *вие* вярвате във верността му и от тази гледна точка да взема напълно рационално решение за неговата стойност.

Хората в академичната сфера твърдят, че техните учения трябва да имат определен ефект върху външния свят. Никое медицинско училище не преподава Клингонска анатомия, просто защото подобно „знание“ няма да има никакъв ефект върху света около нас.

Икономистите преподават идеи, тъй като искат по-добри решения да бъдат приложени в реалния свят. Ние знаем това, защото те непрекъснато се оплакват, че правителствата игнорират техните икономически съвети. С други думи, те са разстроени, защото политиците непрекъснато избират лични кариерни цели пред обективно правилните действия и решения.

Ако се опитвам да ви продам книга с диети и съм ужасно дебел, очевидно това напълно срива моя авторитет. Какъв е най-добрият начин за мен да повиша авторитета си? Дали е да се оплаквам непрекъснато, че другите хора просто не вярват в диетата ми?

Разбира се, че не.

Простото решение е да насоча усилията си към това, върху което имам контрол – своите собствени хранителни навици, и да *спра да натяквам на другите хора да правят това, което аз очевидно не искам да направя.*

По този начин мога да спечеля дори *повече* авторитет, отколкото ако съм строен поначало. Повечето хора, които търсят диети са с наднормено тегло и със сигурност биха имали *повече* доверие на човек, загубил голямо тегло и задържал го на това ниво, следвайки собствената си диета!

Как би се приложило това в академичната сфера?

Почти всички икономисти приемат, че свободната търговия е най-добрия начин да се организират икономическите взаимодействия, така че те вече имат огромното предимство да споделят общи идеали, което трудно може да се каже за политиците и другите групи, които икономистите критикуват, че не успяват да приложат свободния пазар.

Ако те вярват, че свободния и доброволен пазар е най-добрия начин да се организират отношенията и очевидно, имайки много повече контрол върху *собствената* си професия, отколкото върху правителствата, то тогава те трябва да работят възможно най-здравно, за да *приложат тези принципи в своята собствена професия*. Да свалят излишните килограми, така да се каже, вместо безкрайно да натякват на другите да следват диета, която самите те отричат.

Ето защо, вместо да изнасят лекции за предимствата на свободния пазар, с ясната цел да променят поведението на другите, икономистите трябва да се обединят и да променят *своята собствена професия*, така че да отразява добродетелите, които те очакват другите да следват.

По този начин те могат да направят всички проучвания, да си водят внимателно бележки и да публикуват трудове, описващи процеса на реформиране на организация отвътре, на база на общоприети от членовете идеали. Проблемите и предизвикателствата пред подобно благородно начинание си струва да бъдат документирани като гид и помагало за другите.

Още повече, тъй като икономистите вярват, че свободният пазар подобрява качеството и продуктивността, те като група ще могат да измерят качеството и продуктивността на икономическата професия преди и след въвеждането на свободна търговия и доброволни отношения. Това ще бъде безценен обем от научни трудове и ще подкрепи и емпирично каузата да се махне протекционизма в рамките на дадена професия.

Тъй като академиците искат да имат ефект върху външния свят, със сигурност най-добрия начин да постигнат тази цел е да реформират своята собствена професия, така че да отразява идеите, които те вече проповядват и поддържат като група. Те могат да използват своя собствен опит и последователност, за да подпомогнат много по-големите предизвикателства при подпомагането на правителствата и други организации да се реформират.

Изключително очарователно е как икономистите, поне доколкото ми е известно, са провели безкрайна серия проучвания на негативните ефекти от протекционизма *върху всяка известна сфера на труда, с изключение на тяхната собствена*.

Ако икономистите наистина приемат предизвикателството да реформират собствената си професия според общите им идеи, такава революция или ще успее, или ще се провали.

Ако революцията успее, те ще имат теоретичното разбиране, емпиричните доказателства и професионалния авторитет да предложат идеите си за свободния пазар и на други, с много по-голям шанс за успех.

Ако революцията не успее, то очевидно икономистите ще трябва да се откажат от претенцията, че техните аргументи могат да имат каквото и да е влияние върху външния свят и ще могат да започнат процеса на разформироване на собствената си професия, тъй като тя ще бъде разкрита като измама и нищо повече – „продажба“ на диета, която е невъзможна за следване.

Ако икономистите не могат да постигнат спазване на своите ценности в рамките на собствената си професия, където споделят методология, цели и професионален език, то тогава да искат от други професии, с много повече пречки, да реформират себе си е абсурдно двулично и фундаментално неправдоподобно.

Сигурен съм, че икономистите имат лично и професионално достойнство, което няма да им позволи да взимат пари за измамни решения, които никога не могат да бъдат приложени.

Ето защо нетърпеливо очаквам те да последват собствените си съвети и да реформират собствената си професия, където имат *истински* контрол, за да покажат на другите хора, че това може да бъде направено, както и как трябва да бъде направено и, като група, наистина да постигнат целите, които толкова благородно проповядват като своя основна мотивация.

Какъв, мислите, е шанса това да се случи?

Ето защо никога не сте чували за анархизма.

АНАРХИЯТА И СОЦИАЛИЗИРАНЕТО

Хората сме устроени така, че сме изключително добри в това да претегляме цената и ползата в различни ситуации. Разбира се, не смятам, че това е нещо лошо. Тази способност е фундаментална за всички форми на органичен живот, тъй като онези, които не се справят със задачата бързо биват отсети от генетичния фонд. Хората притежават тази способност на удивително брилянтно концептуално ниво.

Ако сте стигнали до тук в книгата, мога да кажа поне няколко неща за вас. Очевидно сте любопитен и с отворен ум и като цяло не се засягате от оригинални аргументи, стига поне да се стремят да бъдат рационални. Силно се съмнявам, че сте част от академичните среди или ако сте, очаквам до няколко часа дълги, завъртяни и снизходителни атаки срещу аргументите ми да започнат да пристигат в моя имейл или на вашия блог.

Кандидат-академиците, съдейки по опита си, са безвъзвратно враждебни към това, което правя, тъй като то ги поставя в уникално мъчителна позиция (това се отнася особено силно за моята книга „Универсално предпочитано поведение: Рационално доказване на светската етика“).

Искащите кариера в академичния свят трябва да вярват, че са мотивирани от преследването на истината, не от преследването на щатно място. Имайки предвид, че е наложително да спечелят благоразположението на своите академични господари, те също така трябва да вярват, че техните професори са мотивирани от търсенето на истината, а не от властта, заплатата и сигурността. Можем с достойнство да се подчиним на морален учител; не можем да направим същото при аморален учител.

Ако в академичните среди ставаше въпрос за търсене на истината, тогава моя собствен принос към тази сфера трябва поне да предизвика известен интерес, дори и само заради успеха, който имам сред лаиците. Обаче един студент, искащ да стане магистър, ще изпита голямо напрежение дори само при мисълта, че може да повдигне въпроса за някои от моите работи пред своите професори, тъй като той знае каква ще е реакцията им: присмех, отхвърляне, циничен смях или искрено удивление. И също така, показвайки мои неща пред своите преподаватели, той ще влоши прогреса на академичната си кариера.

Ето защо това, което правя е мъчително, особено за студентите-магистри, тъй като то им разкрива простите факти за академичния свят, а именно, че той няма много общо с търсенето на истината, а повече с печеленето на влияние и услуги и с преследването на кариерни цели – неизбежно, за сметка на истината.

Когато това стане ясно, дългите ялови години, които се изискват, за да станеш професор се превръщат в пустиня, която изглежда твърде обширна, за да бъде пресечена. Безпокойството и отчаянието, които моята творба предизвиква, създават страх и враждебност и е много по-лесно да си го изкараш на мен, отколкото да поставяш под въпрос и да критикуваш академичната система или професорите, от чието одобрение зависят тези морални герои.

Още повече, поставянето под въпрос на моралните корени на системата, в която се намират, просто ще ги изхвърли от тази система (точно както анархистката теория предсказва) и по никакъв начин няма нито да реформират тази система, нито да променят мнението на някого в нея или да подобри качеството на преподаване. Ето защо тези, които остават, неизбежно си казват успокояващата лъжа, че системата е сбъркана. Да, но напускането ѝ е като да напуснеш бойния си пост, така да се каже, така че практичното и моралното решение е да се бориш и да подобриш качеството си на преподаване колкото можеш в бъдеще.

Разбира се, това е абсолютно невъзможно, но това е неосъществимата митология, която помага на среднестатистическия студент-магистър да спи през нощта.

Причината, поради която говоря за подобен тип калкулации е, че ние всички имаме този избор в живота, когато ни се представи стряскащ и непредвиден аргумент, който не можем да оборим. Нашата брилянтна способност да пресмятаме цената срещу ползата веднага изплюва множество силогизми, като следните:

- Анархистките аргументи са валидни, НО...
- Никога няма да имам влияние върху елиминирането на държавата в рамките на живота си;

- Ще отхвърля, разстроя и объркам околните, ако говоря за тези аргументи;
- Няма да имам ефект върху мисленето на хората около мен;
- Ако хората трябва да избират между истината, която им нося и своите собствени илюзии, те ще се откажат и от мен и от истината, без да се замислят.
- Ето защо ще отчуждя хората около мен заради цел, която никога не мога да постигна.

Този тип сметки стават светкавично в умовете ни, водейки до раздразнение срещу аргументите, което никога не може да бъде изказано директно, както и до страх от последващо разглеждане на истината за социалните и професионални контакти на дадения човек.

Обществото е екосистема от предпоставки и аргументи, с които сме съгласни, обикновено базирана на традицията. Тези, които приемат „истинността“ на тези аргументи имат лек път през съществуващата социална инфраструктура; те не карат хората наистина да се *замислят*, не карат другите да се чувстват неудобно с неудобни истини и така това, което минава за разговор в света, прилича на две огледала, едно срещу друго – тясна безкрайност на празно отражение, извинете за метафората.

Когато нова идея се опита да влезе в интелектуалната кръвоносна система на обществото, така да се каже, тези, които са заложили на това, че съществуващата структура от вярвания ще продължи да съществува, реагират както би реагирала и биологична защитна система – с комбинация от *атаки и изолация*.

Когато получите инфекция, имунната ви система първо ще се опита да убие бактериите; ако не успее, тогава ще се опита да я изолира, образувайки твърда обвивка или киста около инфекцията.

По подобен начин, когато нова идея „зарази“ съществуващата екосистема от социално мислене, интелектуалците първо се опитват да я игнорират, но после ще се опитат да я „убият“, използвайки голямо разнообразие от емоционално манипулативни трикове като присмех, въртене на очи, циничен смях, агресия, обиди, снизходителност, атаки към личността и т.н.

Ако, поради някаква причина, тези атаки не сработят, тогава план Б е да се опитат да се „изолират“ тези, които подкрепят новата парадигма.

Тези тактики са толкова брутално ефективни, че стотици и хиляди години могат да минат между нови значими интелектуални движения и постижения. Може да се каже, че последният голям скок напред в западното мислене става по време на Просветлението, преди няколкостотин години, когато се появяват новите идеи за свободния пазар и за силата и валидността на научния метод. („демокрацията“ и „разделението на църквата и държавата“ не са нови концепции, а са наследени от увеличаващия се интерес към римското право, който настъпва след края на 14-ти век при възхода на градовете и последващата необходимост от по-изчерпателни и сложни граждански закони.). Оттогава има няколко големи разширения на личната свобода – особено отказа от робството и разширението на правата на собственост на жените, но в 20-ти век повечето от „новите“ развития в човешкото мислене са връщане към племенни разбирания - ирационални теоретично и зли в практиката си като фашизъм, комунизъм, социализъм, колективизъм и т.н.

Обществото „оцелява“ като приема сравнително фиксиран набор от не подлежащи на обсъждане аксиоми. Ако хората започнат да ровичкат в техните основи, първо ги игнорират, после ги атакуват, а накрая ги изолират. Отделните хора нямат почти никаква възможност да отхвърлят тези аксиоми в рамките на живота си – ето защо е необходима някаква степен на „ирационално“ посвещаване на истината и разума, за да се поеме по този път.

Това е нещо друго, което знам за вас...

Сократ се описва като „щръклица“, която жужи наоколо, дразнейки хората в обществото с непрекъснатите си въпроси, но самия той е бил притесняван от вътрешна „щръклица“, която непрекъснато го измъчва със същите въпроси.

Имайки предвид необичайно високото ниво на неудобство, което се предизвиква от поставянето под въпрос на социалните аксиоми, знам със сигурност, че у вас също има един от тези „Сократови демони“, които няма да ви оставят да си почивате пред лицето на ирационалността около вас, както и да се примирите с псевдо-отговори на съществени въпроси.

Сега, след като съм разкрил поне възможността тези въпроси да възникнат в съзнанието ви, знам, че ще продължите да се връщате към тях, почти несъзнателно, да ги обръщате, търсейки слабости – заради типа фикс-идея, която имате за съгласуваност с разума и доказателствата.

Много малка част от нас в някакъв сценарий по Джон Ролс (автор на „Теория на справедливостта“, бел. прев.), биха коленичили преди раждането си и биха поискали да им бъде дадено подобно завладяващо и натрапчиво посвещаване на философската истина. Имайки предвид високата степен на социално неудобство, тревогата, която следва, враждебността и изолацията и почти абсолютната сигурност, че няма да доживеем да видим тази истина приета масово, изглежда почти като форма на мазохизъм да разглеждаме наново въпроси, които всеки изглежда приема за доказани и морални. Със същия успех можем да сме разследващ полицай, поставящ под въпрос казус с 200 свидетели, признание и димящо дуло. Точно както един такъв полицай би бил възприет като дразнеш, ирационален и странен, така и...

Е, сигурен съм, че разбирате картинката, тъй като вие *живеете* в тази картина.

Ето защо, при опита да отговоря на въпроса защо тези идеи, въпреки, че са рационални и относително прости за разбиране, остават неизговорени и непроверени, става ясно, че всяка чисто практична калкулация за цената и ползата от повдигането на тези въпроси, в академична или в лична среда, ще доведе до това всеки разумен човек да избягва тези мисли по същата причина, поради която ще заобикаля отдалече съскаща кобра.

Разбира се, причината, обществото да се развива изобщо е, че всички мислещи мъже и жени поне на думи подкрепят принципите на разума и доказателствата.

Разложението и подмяната на общественения дебат, който неизбежно следва от финансираните от държавата интелектуализъм представлява огромен по мощ и наглед непробиваем „фронт“, който може да държи завинаги надалеч рационалното разглеждане на базовите предпоставки.

За съжаление на академиците, но за наше щастие, популярността на Интернет поне в някаква степен намалява страха от изолация, така че тези от нас, които сме посветени на „истината на всяка цена“, никога не можем да бъдем истински изолирани от социални контакти, дори и да трябва да се задоволим с интимността от ръка разстояние на дигиталните отношения.

Ако в миналото би ми се наложило да изтърпя смазваща и отчайваща изолация от околните и това най-вероятно щеше да сломи духа ми и желанието ми за „истината на всяка цена“, сега мога да говоря свободно с хора, които мислят като мен по всяко време на деня и нощта.

Цената на „цената на всяка цена“ в този смисъл значително е паднала, правейки преследването ѝ много по-атрактивно.

АНАРХИЗМЪТ И ПОСЛЕДОВАТЕЛНОСТТА

Без съмнение няма начин да защитя позицията, че трябва да изследвате анархизма с цел да постигнете анархистични цели на политическо ниво. Това е все едно да поискам от Франсис Бейкън, основателят на модерния научен метод, да преследва идеите си, за да си осигури финансиране за ускорител на елементарни частици.

Когато бях по-млад, учих актьорство и сценарий за две години в Националното театрално училище в Монреал, Канада. Още на първия ден ни казаха, че ако ще сме щастливи да правим нещо друго, различно от актьорството, трябва да правим това друго нещо. Актьорството е толкова ирационален кариерен път за следване, че никаква разумна калкулация на разходите и ползите не би повела човек в тази посока.

По същия начин, ако ще сте щастливи и доволни без да изследвате базовите допускания на тези около вас, силно ще ви препоръчам никога да не обсъждате съдържанието на тази книга с никого и да гледате на написаното по-горе като на нетрадиционно умствено упражнение, сякаш разглеждате възможните последствия от въвеждането на различни правила за игра на шах.

Ако, обаче, имате страст към истината или, както по-често се усеща, ако истината има неотслабваща страст за вас, тогава неудовлетвореността и отчуждението, които винаги сте изпитвали вероятно ще бъдат облекчени от изследването на философската истина.

След като веднъж започнем да подлагаме на кръстосан „разпит“ нашите най-съкровени вярвания – предразсъдъците, които сме наследили от историята, неизбежно ще се сблъскаме с престорено безразличие, открита враждебност и снизходителен присмех от околните, особено тези, които твърдят, че са експерти в сферите, които изследваме.

Вярно е, че това може да бъде болезнено и смущаващо, но от друга страна, след като веднъж установим дълбоко и интимно отношение с истината и в този смисъл – с нас самите, ще открием, че без да искаме гледаме назад към нашите предишни взаимоотношения и ще видим за пръв път повърхността и избягването, характерни за тях. Никога не можем да сме по-близки с околните, отколкото сме със себе си и никога не можем да бъдем по-близо до себе си, отколкото сме до истината – истината ни води към лична автентичност; автентичността ни води към интимност, което е най-голямата радост на човешките отношения.

Въпреки, че е вярно, че много повърхностни хора ще напуснат живота ни, когато преследваме „истината на всяка цена”, също толкова вярно е, че отвъд пустинята на изолацията лежи малко селище, дори не и град, пълно с честни и страстни души, където любовта и приятелството могат да разцъфтяват свободни от двуличието, себичността и избягването. Място, където любопитното и радостното себеизразяване тече свободно, където радостта от честността и фундаменталното отпускане от леснотата да си самокритичен обединява нашето щастливо племе в нашето търсене и постигане на истината.

Пътят към това селище е сух, дълъг и каменист, и труден.

Силно се надявам, че ще се присъедините към нас.

ПОСЛЕСЛОВ

Благодаря ви за времето, което сте отделили, за да прочетете тази малка книжка. Надявам се, че съм възбудил известен интерес във вас по отношение на тръпката и смисъла от изследването на анархията.

Ако се интересувате от последващо изследване на тези идеи и по-точно някои мисли за това как би работило едно анархистко общество, вероятно ще се насладите на подкастите на www.freedomainradio.com.

Ако намирате тази книга за ценна, моля, дарете каквото можете да отделите на www.freedomainradio.com/donate/

